

Isɔbu **Di mpátírì tɔ̀ t̀i nàaṅ̀tì**

Isɔbu do tú onitisààwè nwe ke dé Kuyie nke yennínè omáà meyei, mbá ò í mmàke a bo ò sei ntìi ìnkè. Kè Kuyie nhò d̀ò̀ mmesàà nkòò màke dèè kó dimàà d̀ò̀ nho nìtì ndè d̀ó, kòò né dè màńt̀óo demou dimònnì dimáà, o kpàtì timou nè o bí nè o kònnaat̀óo. De kó mef̀éũt̀ímè diemè mièke Isɔbu bo nkpaá ke t̀ũ nkuyie naà? Weti, Isɔbu í wète o f̀onkúò.

Nè memme kòo ǹepobè mabèe k̀atení ke bo ò dou nke né d̀ake yí k̀eacàrè o yèmmè. Bembe yèmmè do d̀ò̀ nyIsɔbu yetému deè te kòò f̀éũrì. Kè Isɔbuu bè bàao nè muwèrímú kuce m̀epéu mièke, ke d̀ò̀ ò í càke m̀umamù.

Kè Ediu nt̀ú onaanwè be mièke k̀ébèi nke d̀ò̀: Kuyie nhõ duònnì onìtì mef̀éũt̀ímè kéndó kóò tiémmu.

Kè dè nyóó dente kè Kuyie nné b̀éi nke d̀ò̀: Isɔbu màà weè nàá nku kpéi nkè dè wenni, kóò t̀éńné o kperè dèè kó dimàà càke demou kénóó nkè dè mmànnè dèè do feti.

Di mpátírì nàaṅ̀tì dú ke d̀ommè

1. Dibòò b̀ontémè mef̀éũt̀ímè Isɔbu 1-2
2. Isɔbu ǹepobè nàaṅ̀tì 3-31
3. Ediu nàké t̀i Isɔbu 32-37
4. Kuyie mbéi nt̀i 38-41
5. Isɔbu dáammè o yetímè 42:1-6
6. Kuyie nt̀éńnémè Isɔbu ò do fetinne dè 42:7-17

Dibəð bennémè Isəbu məkətimè

¹ Uusi èi miəke nke onìti mǝu do bomè kòo yètìrì tu Isəbu kè de kóo nìti ntú wèè dǝrri Kuyie ndómè, ke wetí, ke dé Kuyie, ke yennínè omáà mɛyɛi.

² Kòo pɛitè initidabí iyiekè initipobí itǝāti,

³ kém̄m̄ake ipe sikəupísiyiekè (7000), yòyóbè sikəupísitǝāti (3000), inaàdǝdǝrìyì idéi idéi sikəusìnùmmù (500), sǝmmarímúbè sikəusìnùmmù (500) bá o tǝmbè í ndò nkaà nkédeè. O yètìrì do feímu ke pēnkù benitibè bɛm̄əu, diyie yìèní kèè bíékè kəbe kpeye.

⁴ Kòo kó bedapàmbè nhǝǝ yɛbaa nke firì betəbè cǝí, ke níi yúnì be tǝbè betǝāti kè bèe wēnné kédi dibanni.

⁵ Kè bè baá nhòmǝu cǝtè kè dibanni dèè, Isəbuu duó nkè bèe tínní kòo bè dǝd mɛwénkùmè kó ikúó, kè bè nyié nkè dèe wenté kòo pike yè dikūnweñni sèi kéféuté bá wèè yuu ñnkè feǝfè kétuə, ke náá nke tú kè dè yèmmè m bí bo ndòd mɛyɛi nyoo bè sǝǝ nKuyie nnè be yèmmè miəke. Isəbu do mɛ ndǝrri sǝǝ.

⁶ Kè diyie marì né mbo kè Kuyie ntǝrè ntíkú ti Yiè nKuyie mborè, kè dibəð múnkɛɛ kətoɔ be cuokè.

⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndi beke ke dò: A boní de? Kè ðii ò tēñné ke dò: N firíní ketenkè nke ke ceñtì ceñtì.

⁸ Kè ti Yiè nKuyie ndi nàké ke dò: A yé n kóo tǝnti Isəbu kpéínáà? Òmǝu í bo ketenkè ñnkè koð dònne, ke dǝrri n dómè, ke wetí, ke dé mí nKuyie, ke yennínè omáà mɛyɛi.

⁹ Kè dibəð tēnné ti Yiè nKuyie nke dò: Isəbu sǝñté ke da démaà?

10 Dè í tú a ò kánkému, we nè o cǐètè nè o kperε demouà? Kàa kó mesàà nhò bonè kòò dǎ̀̀ri dè̀̀ kó dimàà yíè nkòo piètì pèí kèpíenke ketenkè kemouà?

11 Mu nyoute a nòùtè kénampε o kperε, n yému ke dò nhò bo da cǎ̀ kè dè nfeío.

12 Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibòò ke dò: O kperε kó dimàà n dè nda duómmu, a né báá ò kàáké o mómmu.

Μὲ̀μὲ̀ kè dibòò íté ti Yiè nKuyie mborè.

13 Diyiè mari ke sǎ̀ nyIsɔbu kó bedapàmbè nè o kó besapàmbè bè bo o kóo po cǐètè ke yo ndibanni.

14 Kè ditōnnì mari tuòkení Isɔbu borè ke dò: Inààke do duòmu kè sǎmmarímúbè cèntì í borè ke diiti,

15 kè Sabaa èi kòbe kòtení ke ti do ke fié a tǎmbè ke fiète inààke, kè mǐ̀ mǎ̀à yenté ke kòtení ke bo da náké.

16 Ò kpaá ke me nnáá nkòo tòù tò̀̀kení ke dò: Fetaafè feè pεε, kè fe kó muhǎ̀̀ ncùténí keĩnkè ke còútè ipe nè í cǎ̀mbe ke bè kù̀, kè mǐ̀ mǎ̀à yenté ke kòtení ke bo tí nda náké.

17 O nù̀̀ í do ketenkè kòo tòù tò̀̀kení ke dò: Kandee èi kòbe beè kòtení titōntì titǎ̀̀tì ke ti do ke fèke ti yòyòbè, ke fié betǎmbè kè mǐ̀ mǎ̀à yenté ke kòtení ke bo da náké.

18 Ò kpaá ke me nnáá nkòo tòù tò̀̀kení ke dò: A kó bedapàmbè nè a kó besapàmbè beè tikú be kóo po cǐètè ke yo ndibanni,

19 kè kuyaaakù makù ìténí dikpráà tɛdɔntɛ bíékè, kɛ sàntɛ tɛɕfɛ̀tɛ̀ kentímè mɛnàà, kè tɛ̀ do kɛ̀ bè yàkɛ̀ kè bè kú, kè mǐ̀ yenté m máà kɛ̀ kòtɛní kɛ̀ bo da náké.

20 Dɛ̀ mǎnnì kè Isɔbuu ìténí, kékɛ̀tɛ̀ o yaàbòrì kékúó o yùtì kédoroo ketenkè kénínkú késínnɔ̀,

21 kébéí nkè dò:
N yènní n yò pɔ̀utì ntetìrì ndi,
kɛ̀ yó nkũnti n tetìrì,
n Yìè nKuyie nkuù ò duó nkè kuù wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ ɔ̀utɛ̀,
ku yètìrì ndɛ̀u.

22 Demɔ̀u dɛ̀ miɛkɛ̀ Isɔbu í nyetɛ̀, ò í nnàké ti Yìè nKuyie tiyɛiti matì.

2

Dibɔ̀ò bennémè Isɔbu kucɛ̀ mɛ̀dérímè

1 Diyìè mari kè Kuyie ntòrè tó tíí nti Yìè nKuyie mborè, kè dibɔ̀ò múnkɛɛ̀ kɔ̀too bɛ̀ cuokè kɛ̀ cómmú ti Yìè nKuyie nyìikè.

2 Kè ti Yìè nKuyie ndì beke kɛ̀ dò: A boní dɛ̀? Kè dibɔ̀ò kù tɛ̀nné kɛ̀ dò: N firíní ketenkè nke kɛ̀ ɛ̀ntì ɛ̀ntì.

3 Kè ti Yìè nKuyie mbekɛ̀ dibɔ̀ò kɛ̀ dò: A yé n kóo tɔ̀ntì Isɔbu kpéínáà? Òmòù í bo ketenkè ìnkè wèè ò dònɛ̀, ò d̀ò̀rimu n dómè kɛ̀ n dé mí nKuyie, kɛ̀ yennínè omáà mɛ̀yɛi. Ò fiíkúmu kɛ̀ wetí kàa ò tèm̀m̀m̀ kɛ̀ d́ nh ò d̀ò̀ mɛ̀yɛi ndetètìrè.

4 Kè dibɔ̀ò d̀ò̀: Oǹt̀t̀ k̀ònt̀t̀ tu o k̀ònt̀t̀ nti, oǹt̀t̀ m̀òkɛ̀ d̀ɛ̀ demɔ̀u ò bo d̀ɛ̀ duóm̀mu o fòm̀mu kpéi.

5 Youtɛ̀ a nòutɛ̀ kénampɛ̀ o k̀ònt̀t̀, n yé̀mu kɛ̀ d̀ò̀ nhò bo da ɕò kè d̀ɛ̀ nfeíó.

6 Kè ti Yiè nKuyie nnáké dibɔ̀ò ke d̀ò: N wè nda duóm̄mu, a né báá kááké o fòm̄mu.

7 Kè dibɔ̀ò íté ti Yiè nKuyie mborè, kékɔte kéúte Isɔbu yemuɔ nyonkuye, kétúóté o naàcèi kénto kétuɔkenè o yuu ñnkòo.

8 Kè Isɔbuu waá nditántènyã̀, kénkpɛũ̀nè omáà ke kari mutápeí mmièke.

9 Kòo pokùu ò nàké ke d̀ò: A kpaá wetímaà? Cɔ̄ Kuyie nkékú.

10 Kè Isɔbuu ò tɛ̀nné ke d̀ò: Dè dòm̄me kàa nàà nke d̀ò nwèè yèmmè í bo? Tí cɔ̀ú Kuyie mborè mesáà nke báá cɔ̀uté meyeinaà?

Demou de mièke Isɔbu nùu í nhò yeténè.

Isɔbu népobè bètã̀ati kàtemè o d̄umu

11 Kè Isɔbu népobè bètã̀atii keè meyi m̄mè ò t̀ùkení kèíté bá wè o eì ke bo ò d̄ou. Edifasi Temmaa eì kou do nwe nè Bididaa Suaa eì kou, nè Sofaa Naama eì kou kè bèe wɛ̀nné kékɔte ke bo ò toténè meyeñcaàrìmè kòò bàntènè o sémmè mièke.

12 Kè bè nkpaá díetiri kèwénté kòò yà, bè í nna kòò banté kètiité yedabùò kékèrí be yaàbòrè kèpuo mbe màà mutáá,

13 kèkaroo ketenkè o borè kénkari ke d̀ò yewe yèyiekè deyènnè deyiekè bá be kòò m̄ou í nna kèaate o nùu kébéi ntìmatì, ke yé̀ bè yàmè kuyonku ò deuté mèè botí.

ISɔBU NE O NEPOBE BE NÀÁMME

3

Isəbu demmè mufòmmu (3-31)

¹ Kè Isəbuu cāṣ o peitéyiè,

² kébéi nke dō:

³ Bè m peité dī yiè, de kó diyè dī feti,
nè keyènkè kèè yī bè còuté denitidabire pəuti kèe feti!

⁴ De kó diyè ntú dibìnni kperi,

Kuyie nha borè kènkè,

a bá ndake de kó diyè kpeti,

a báá míité di ñkè a wenniku!

⁵ Kudənkūu dī dātinné ku kó dibìnni,

yewetisùò mbo di ñkè

kè kupàkū ndī dàátí kè kufṣwaá ndi bo!

⁶ De kó keyènkè kupàkū diékūu kè dātinné,

bè báá kaa nde kó keyènkè dibenni kó yewe miεε,

de kó keyènkè bá nkəkè betààbè kó yewe miεε!

⁷ De kó keyènkè naá ntehāunte,

bè báá keè diwèi kó teyūtè de kó keyènkè!

⁸ De kó keyènkè bèe kè fietí benitinòmbè

kè bèe kè bonté kusñkū!

Bèe kè fietí bewaàdààbè, kè bèe kè maánko!

⁹ Siwāā sīi ṣṣ yènni diúríkèpànni sīi soute,

kè kè mbaa kuwenniku kémónté,

kè báá yà diyè yètini dè!

¹⁰ Ke yé de kó keyènkè í kpetínnémè n yṣ pəuti,

kè í ñ fūñnè mesémmè diemè!

¹¹ Ba nte kè n yí ku n yṣ pəuti miεε?

Ba nte kè nyí ku n yènni dī mōnni?

¹² Ba nte kè bè n ceé n yetini dī mōnni?

Dè dòmme kè bè n yáá ndi miè?

13 Nè yíe n na ndúmu béu,
nè miè n do dúmu ke ompu.

14 Ke na nwéñnè bekpààtìbè nè bèè baké kutenkù,
bèè maà sikpààtìcēĩ kè sì naá nyedobuò.

15 N na mbonè sikpààtìbí nsi,
sì do mọke meso,
sì do piaku timátì péítì si cēĩ.

16 Yoo bè pánkè na nni ncùu kè m bá mbo,
n na nke nsəroo ibí ì í yà diyìè ì kōme.

17 De bíkè beyeibe í kè dđri be tōmmú,
bèè wērímu dèè bè ã ã ké nhom̀pè.

18 Tikpetíntì ke nhompu,
bè ténke í kè yo wèè bè bàa o kó fepíèfè.

19 De bíkè bè í baàtì bèè tu bediebè nè bèè tu
besám̀pòbè,
tidaatì yembè ténke í tì baké.

20 Ba nte kè Kuyie nhõõ dennení wèè yó nfěũrì?
Ba nte kè Kuyie nhõõ duó mmufòmму wèè yo nyo
mmesém̀mè?

21 Wèè ã mbaa mukũũ mbá mù í tuàkùní,
wèè ã nyáá mmukũũ mbè yàámmè tikpàtì.

22 Kòò bo nsó nhò kè bo diwèì bo ò kùò,
kòò do mpèté kufōtì dè na nhò naati,

23 wèè í wúó nhò kèrí dè
kè Kuyie nhò peri tipítì timəu

24 Mí nkó mudìí né tú fekũũfè,
kè n nənnietì pũ̀ ã mmennie ntēmè.

25 N cokù tì tìí n tuàkùní,
n dé tì tìí né m bonè.

26 Kari só í bo, meom̀pùmè í bo,

diwèì í bo,
meháárìmè máà mèè né m bonè.

4

Edifasi nàké tì Isɔbu

¹ Kè Edifasi Temaa èi kou nyóó béinnè Isɔbu kòo nùù dò:

² Kè ti sàà yě nti bo da béinnè dè mè nda bimè dè báá da yonkaà?

Ti me nyí yóó na kénčíéké

³ Fǎ́ nwèè do duù mbenitibè itié,
fǎ́ nwèè do teénnè bèè baà mbèitè ke bè kpénkùnkò,

⁴ fǎ́ nwèè náàntì do ínkò bèè do,
fǎ́ nwèè do kpénkùnkò bèè kòntì bèitè.

⁵ Di mmònnì kàa kó dimònnì tùòke kàa yèmmè cààrè.

Kuyèíku kuù da do ke da auté.

⁶ A baà yě nha dé Kuyie nku ke fũũkú kuù ìnkàà?
A mè nwetímèmu ke ìkú kuù ìnkè a bá nkù bùsá?

⁷ Totí a yèmmè, a yà diyie mari wèè í m̀ake meyei nkòò fěũràà?

Yáà a yà benitisààbè kǎ ndè?

⁸ Mí nyé ke do mbèè kuuti meyei ke buòti mesémmè betòbè kpéí bèè mè kǎũ.

⁹ Kuyie nhǎǎ fuute muyaá kè bèè kú ku ònnì kó muyaá nhǎǎ be nneinè.

¹⁰ Dicìrìcìrì kó fekòntifè nè dimannì kó fěũntifè Kuyie nkuù ò nte kè dèe cíéké.

Kuù b̀kíí yecìrìcìrìpàà nkó yenì.

¹¹ Dicìrìcìrì òs m̀óntému dì bo pí ndè kécááké kékú, kè yecìrìcìrìbèe cíété.

12 Tináaàntì matì tiì bàhíné ke yě nkāāroo
kè n kèè ti kó kunampoo.

13 Keyènkè mǎnnì ndi iyèntotí òò tuàkenímè onìtì kè
tidòuntì ò sǎhíké.

Benìtibè nuò ncēēke diì mǎnnì,

14 de mǎnnì ndi kufōwáá nni mpírmè kè n kpeute,
kè n kũò bǎóté bǎóté.

15 Kè muyaá mmamùu pēētóo n yìkè
kè n kǎntì yě nyúdùdù.

16 Kòò mǎu dè bo m me nyí na koò banté.

Kè n né nwúó nho fènkù n yìkè kékeè feyíèfè kè fè
tu:

17 Onìtì bo na ke dà ò wenni Kuyie n yìkàà?

Onìtì bo na kénáké wèè ò dàò ke dà ò do nséià?

18 Kuyie nkunku í tǎ ku kó betǎmbè

ku tǎrè yie tú ku tǎrè ke í kpa meyei!

Kè nii benìtibè beè né bo nwennaà?

19 Bembè beè taà titátì miéke, ke ã mutáá mmieke
bè òò yète bè temíétè kǎme.

20 Bèè òò yènnì dikũnwehì kè de nyóó yí kuyuoku
kè bè í kpaá

bèè òò kú kè bè keté ke bá ndake.

21 Bèè òò òò tǎte kè bèè do,
ke kú bá mecìi nyí bè sànnè.

5

1 Tũ n kuó kè nsà kòò mǎu bo da teennè!
Kuyie ntǎnnì òndi ndi a yóó kuónnèmè?

2 Kunaupíe kuò kòò kuyeìnkù,
kè tiyantitì kòò kudiènkù.

3 N yàmu kuyeìnkù kperè yíé ndè,
kè dè nyóó yíé kè ku cǐètè naá ntidobontì.

Isəbu a báá senkèrì muwērimú muməu yìè nda tié nti.

18 Kε yé kuù ã̃ kəutemè kè kuù taa,
kuù ã̃ poté kè kuù miékunnε.

19 Kù yó nda deerímu nè meyei,
meyei mmamè báá da ninte.

20 Kè dikònni tanní kù da deeté bá a báá kú,
kè mudoò me ntanní kù da deeténè kukpàriseú,

21 Kù yóó nda kánkemu tináãyeyiti tì puoti didàù
kōme,

kè beyeibe di do, a bá nyĩèkù.

22 Kè mudoò tanní yoo dikònni f̃́ nní ndaú,
kè dep̃imp̃innè tanní kuf̃ɔwaá mbá nda bo.

23 Bè b̃ommù yèè tárè a paku mieke yè bá ncaàri a
diiti,

dep̃imp̃innè me mbá nda k̃ónnè.

24 Kunaatí yó mbomu a c̃f̃ètè mieke,

kàa siéké a naabaakèrì a òf̃è mafè bá nkpa.

25 A yaàbí yóó s̃ũmmu,

a yoo yèmu yepàà kè yèe siku kénsū ke dò ntimúti
dòmmè.

26 A yóó ntati a f̃òti ke sànnèmu a we.

Tidiiti ã̃ tuəkemè ti m̃ònni kébi kè bèe tì dèite.

27 Ti ya t̃inti memme, tì tu timómm̃anti nti,
nti p̃i mmesàà kè tì da duó nyitié.

6

Isəbu t̃énné tì Edifasi

¹ Kè Isəbuu béi nke dò:

² Kε dò nkè bè do bàte n kó meháárìmè,

kè bè bo benné n sémmè tebiètè

³ Με cέέκù bo pḗḗtè dà mèèrì nùù kó mubirímú kó
kucέέκù,

dèè te kè n nàá nke í yé n yḗ mmù.

⁴ Kuyie mmuwḗrímú muməu yìè nkó ipie nyii ñ
tùḗti

kè ì dōmmè ta m miεke.

Dekōmbòdorikpεε Kuyie nduònní dè deməu duò n
yĩnkè nke behāãpòmbè kōme.

⁵ Sāmmarímú bo nwúó ntimúsùùti o ìikè
kéncómmú ke kuònnàà?

Yáà fεnààfè bo nwúó ntimúti kéncómmú ke kuò nnè
dikònnàà?

⁶ We mbo na kédi desεεε dèè í ā mukókúó?

Kunaatí bomu mekoyennətime mepéimè miεkaà?

⁷ N do ɔɔ í ndó kédéúté dè,

dèè né tú n kó mudii kè n dè pè mmediè.

⁸ Kè Kuyie ndo bo yie nkédòò n kù beke ti,

kè kù do yie nkédòò mbaa ti.

⁹ Kè Kuyie ndo bo yie nké n yḗte,

kù na nyòute ku nùùtè ké n deè.

¹⁰ Dè na nni mbàñtè,

diwèi na nni nkùò bá nè n fḗùtímè í me ndeumè,

kè m mu n yí yete Kuyie nkùù dò mpáíi ku náañti.

¹¹ N wḗrímú tú ɔmmu kè m bo nsóké ke baa?

N yó nsóké ke baa ba m me nkumèmu ke dèè?

¹² N kpeñni ditári kōme mmaà?

Yáà n kànti kpeñnimu disəwũḗ kōme?

¹³ N kó meteèmmè kpεε náá mpúti nweà?

N ténke í mōke dipĩnkèrì maràà?

- 14 Wèè fěũrì ò dò nho népobè nhò dómu,
bá kòò ténke í dé muwērímú muməu yiè nwe.
- 15 N népobè n yóumu dikonda kó meniè nhõ yĩmè,
kukó nkùù kó meniè nyí karì me kōmε.
- 16 Fetaafè ãñ ni diyõð kè menésĩmmè mèè kù ta
kè mupãã mboomu ndáátí.
- 17 Kè kuyiìnkù yènní kùu kũũ,
kè diyiè nàáté kùu kpeíó dende bàmbà.
- 18 Kè bekātìpotambèè yóu be ce ké ndè daurí ke kù tũ,
ke deètì dikpàà tedəntè ke yàa fetinè.
- 19 Temaə èì kó bepotambè do i mbúó
Sebaə èì kó bepotambè do ìkú ìì ìnkè.
- 20 Kè be yèmmè cààrè nè ikó mbè do tá ì,
bè tùðkoo diì mənnì bè í yà bè do dó dè, kè dèε bè di.
- 21 Di kperε me ndo nnè mí,
di yà tùì n tùðkení kè di kōmbùòtì tùì do,
kè kufōwaá ndi pĩ.
- 22 N di məəmu kè n tu di m pã dèmaràà?
N yè mmu di nóté dèmarè di kpàtì miεke ké m pãã?
- 23 N yè mmu di n deeténè n dootitəbàà?
N yĩmu dí n fietε beyeibe nəu miεkaà?
- 24 N wénkùnne ti, n yóó yĩmu nyúóó,
n nákéne m béi ntì ke yeté.
- 25 Tináàntì tùì tu timómməntì tùì í kə̀urì
di n wátìrì ìì wátii tukúnè ba?
- 26 Di n wátìrì òntì ìnkè?
Di wúó n náàntì kè tù dò nkuyaakù nku mí
nhosénniwèà?
- 27 Di í yóó yetε di bo tãámè tété deciribire kpéí,
di í yĩεke di bo fítémè di népo.

28 Wēētenèní m bíékè di mmònni
m bo na kénáké siyáàbìsì di ììkàà?

29 Yóunè di bo nni mbekùnèmè,
dònnè dèè wetí,
mî kpaá ke tú onatì.

30 Siyáàbìsì bomu n nùù miēkaà?
Yàà n nónḍenḍè í baàtì tiyeiti?

7

Isəbu seimmè Kuyie

1 Onitì kó mufòmmu dònnè kuhāāpònkù kōmu mmu
ketenkè ìnkè,
ke dònnè wèè pî mmutōnyonkumu.

2 Ke do nkudaakù ò nyemè Kuyie ke yáá mmēdēè,
otōntì ò mbaa mēè botí tiyeti.

3 Mí nkperè n yau dè betāābè bēḡu dēè tu
mēyēñcaàrìmè,
m baa né wentí ke wuommu nè kuyonku deyēnnè
dēḡu.

4 Nh ò nyóó duó ke tú dèè cārike kéwentému
kè ò duó dè nni nkóōnnè kè dè yàa wenténko.

5 Yēbiè yēè ta n kōntì kè ò dàátí yemānkpērè,
ke puòtì kè mēmótímè yìè.

6 N we firì ke pēētému tēyaàdùḍdabēetè,
yè pēnkému n ténke í baa mùmamù.

7 Kuyie nha yému ke dò n fòmmu tú kuyaakù nku,
n yí kpaá ke bo yà metuò mmamè.

8 Fó nwèè nḍnfè bo n yīnkè a ténke í yó n yà,
a bo nyóó wénté ketenkè ke bá n yà.

9 Diwetirì òḡ yentémè kédeè,
wèè ta kudōnkù o kperè mē ndò, ò í wētíní.

10 Ò ténke í wētíní o cǐtètè,
o cǐtètè ténke báá ò yà bitì.

11 Dèè te kè n yí yóó yóu m bo nnáámmè
m bo meyeñcaàrìmè miéke nke, ke yó nnáá,
n yó nsáútínèmu n kó mesémmè n yo mmè.

12 N túmu dàméèràà?

Yàa n túmu dàméèrì kó musĩmmù?
kàa waá mbebarìbè ke m bannè?

13 Nh ɔ nyóó duó kétú m bo om̀pèmu,
kè n dóùu yaate n sáútìi.

14 De m̀ǹǹǹi kàa né n duənní tidəuntì tìi nh ǎǎ
kufəwáá,

Mebenkùmè mèè donnìnko n kōmbùòtì.

15 Kuyie nkàa p̀ǹǹke do n yĩəo dè nni ntəũ,

kè n do ku dè ntəũnè tikóũtì tikóũtì tii.

16 N cǐtirimu n yí yó nfòu kéməntè

n yóu, ke yé n fòmmu dònèmmè kuyaakù nku.

17 Onìtì tu we ke dò nhá ndake o kpéí?

Kàa yèmmè mbo o ìnkè?

18 Kàa ò sèú yekūnwerè yeməu,

koò yàú yemàrè yeməu.

19 Dè yó nkááké de kàa yóu a bo nni ntāmè fenònfè?

A bá n yóu kè m maá n nóntəũtəà?

20 Bá kè n cààrèmu dè bo da dəð ba fǔ nwèè paké
benitìbè?

Dè dòmmè kàa yēĩti timəu duò n yĩnkè?

Ba nte kàa nh òunè?

21 Ba nte kàa báá minné ké n cǐé n yei?

N yóó ta ketenkè nke kàa n wammú kémónté.

8

Suaa eì kou Bididaa béi ntì

¹ Kè Bididaa Suaa eì kou béi nke dò:

² Dè yó nkááké de kàa yóu a bo nnáámmè tìi mbotí? Òmmònnì ndi a náàntì yóó yóumè ti bo nyiènímè kuyaaakperíkù kómè?

³ Kuyie mbo na kédì onìtì muwèrímáà? Muwèrímú mumòu yiè mbo dɔ̀ò dèè í síéà?

⁴ A nyé ke dò nha bí dòò meyei mme, deè te kè kù bè yietí be yei mmànnè tìi yeti.

⁵ Kè f̄́ nkó fenònfè bo ku bíékè, kàa kù bàá kunku muwèrímú mumòu yiè,

⁶ Kàa tu onitisàù ke wetí, de m̀nnì kù yóó ndakemu a kpéí, ké da cónné a f̄̀tìrì só.

⁷ A borime meketimè yó ntú mesám̀pómè mme. Medérímè yóó mè deuténèmu mediè.

⁸ Beke bèè do bo nè dim̀nnì kè bè da náké, kénté mesàà nkè bè da náké be yembè do yé dè.

⁹ Ke yé ti túmè wenke kòbe mbe ti í yé dèmarè. Onìtì f̀mmu d̀nnè medéè mme ke p̀nké ketenkè ìnkè.

¹⁰ Bembè bo na ke da náké, bè yóó da tiémmu tìi bo be yèmmè mièke, bè yè tì.

¹¹ Tipèntì yìèmu menie nyí boràà? Yáà titàùtì yìèmu kbooku kpa dè?

¹² Tì ð ndò nsùdò nwe nè mupóó mbè tì k̄ũ dìi m̀nnì, kè menie mme ndèè tì kpeíomu kè titieti teti nkpaá ke sũ.

13 Onitì wèè í yé Kuyie nhò kperε ð mme ndò,
oyeiwe ìkú dèè ìnkè ðð me ndentènè.

14 Ò do baà dè dèumu,
kòo do ìkú tì ìnkè cīte tinátì dòmme.

15 Kòò ní pī nho cīètè kè tèε sāntè,
kòò pī nkumarí kùu do.

16 Ò dònne mutie mmu mùù sèmmè sū,
kè mù kòtírí bá kè kuyie ncóú,
mu pàà nní nsenti kèpité mù còmmú dè.

17 Kè mucīē nta késεu nyetárè,
kéta kéfũũkú yetárè mieke.

18 Kè bè mù uuté dende bàmbà
mu fòtìrì mù nenni ke dò: N yí da yé bitì.

19 Mù do fòù ke yo ndiì wèi de nkááké,
kè mutēmùu ye mù do cómmú kèè tenkè ìnkè.

20 Kuyie nhōō í ndootóo wèè wetí bitì,
kù me nhōō í nyóu kè wèè dòòri meyei nkòo kperε
nyíé.

21 A wēti ke bo daámu bàmbà,
fēentifè yetìnímu a nùù mieke.

22 Bèè da ní nyifei yóó bè pīrīmu
beyeiβε kó sicēī í yó nkpaá bo.

9

Isəbu tēhné tì Bididaa

¹ Kè Isəbuu bēi nke dò:

² Mómumu, n yému ke dò ndè me ndò.
Onitì bo yīme ke dò ò wenni Kuyie nyìkè?

³ Kòò dó kēsenninè Kuyie
kè kù ò beke yetannò tekəupítè (1000),

ò báá na ké kù tḗnné bá ditannùù dimáà.

⁴ Kuyie nciimu ke wè̄te ke kpeh̄nì,
we mbo na kécómmú ké kù bàao káyè detetirè?

⁵ Kuù ã̄ tuo nyetārè,

bá yè bá nyé kuù miεke yènnímè kè kù nampe.

⁶ Kuù ã̄ sántè ketenkè tàrì,
kè ke s̄nhkèε meèrè.

⁷ Kuù ã̄ péi ndiyiè kè dì báá yènnì,
kuù cànnε siwãã.

⁸ Kuù pité tiwetì ku máà,

kuù cèntì dàméèrì kó meniε nyĩnkè.

⁹ Kuù d̄d̄ mukorimu nè mu dàkè
kuù ã̄nné siwãã sibotí sibotí.

¹⁰ Kù d̄d̄rì dè deumu dè í d̄ò nkéna kébanté,
ku dièti í d̄ò nkaà nkédeè.

¹¹ Kè kù p̄enké n yìkè nyí yóó kù yà,
kè kù n d̄innénè mbáá kù yà.

¹² Kè kù p̄i nkε kérínè we mbo fietε?

Yáà we mbo kù beke kétú: A d̄ari ba?

¹³ Kè ku miεke peike wèè bo kè cònné ò í bo,
bá dàméèrì kó musĩmmù mù báá na ké kù bàao.

¹⁴ Mí nné bo kù tḗnné ònti?

M bo kù sei nh̄nti ìnkè?

¹⁵ Bá kè n naati n yí m̄ake m bo kù tḗnné tì,
m petinke bo kù m̄o meçĩemmè mme kunku n kóo
beéntì.

¹⁶ Bá kè n kù yu kè kù yie n yí yóó n tá,
ke d̄ò nkù kèè n tammè.

¹⁷ Kuù m puotì kuyaaakperíkù k̄mε,
ke n s̄arì tiyē̄iti s̄áà detetirè kpéí.

18 Kù ãã í nni nyóu kè n wei,
kù n dií nke n dií mmesémmè mme.

19 Kè dè tu muwērímu mmu kuù kpeń̀ni,
kè dè tu tibeénti nti we mbo dáátí kè kù yu tibeénti?

20 Bá kè n kpɛti keté ke nù nnaati kù bo tì s̀nk̀nnɛ,
kè n d̀̀̀ri kù d́ m̀̀ kù bo yĩ n tú oyeiwe.

21 N d̀̀̀ri kù d́m̀̀àà? M báá na kényé.

N demmu mufòmmu.

22 Dem̀̀u dem̀̀áá ndi mí n kpéi deé te kè n tu,
kù k̀̀̀m̀̀è osà̀̀wè kù me nk̀̀̀ù oyeiwe.

23 Kè kuyēĩku makù donni ke k̀̀̀u benitisà̀̀bè,
Kuyie nhõ ndaúmu.

24 Kuù duó nhoyeiwe ketenkè kòò kè baké,
kuù kãá mbebeémbè ìkè,
kè dè í tú kunku we nni we náké?

25 N kó yewe c̃arike ke p̃ētóomu wèè nɔ mmuceé
nho k̃me,

yè c̃arike ke p̃ētému bá n yí di diwèi mari.

26 Yè nùóté kudabekù yauku ãã yĩmè mme menie
nyĩnkè,

ƒec̃irife ãã domè dekoribire.

27 Nh ãã yĩ m bo yèmmu n kó isáútì,
ke c̃atinne n yèmmè, kém̀̀ote diwèi,

28 Ke né nkpaá ke yĩ̀̀k̀̀ù n kó mɛf̃éú́tímè,
ke yé n yém̀̀mu ke dò nk̀̀ù í yó nni nwúó nhosà̀̀wè.

29 Míi baa yó ntú oyeiwe,
m bo benné kénh̀̀ù ba nk̀̀péi náke detetirè?

30 Bá kè n d́ n wuɔ̀̀nè safũ̀̀nnè,
kénitenè medii nkóo ciekúrè.

31 Kùu wète ké n tanné tisã̀̀sà̀̀tì mieke,

kè n yààtì m pè.

³² Kù í tú onìtì kè m bo kù tɛ́nè tináàntì,
yoo ti kɔte tibeéntì mí nnè ku.

³³ Kòo pààtì mǎu do mbo ti cuokè,
ò na ntì pùté mí nnè Kuyie.

³⁴ Kuyie nfũ nku dùò n yínkè,
Kù bá nsóké ke donnìnko n kǎmbùàtì.

³⁵ N na nkù nàánnè ke í yīkù,
òmǎu me nyí bo m bo mmáà ndi.

10

Isɔbu sáútì sɔkémè

¹ N demmu mufòmму,
deè te kè n yóó nkù séí,
n nàánnè meyeñcaàrimè mme.

² N yóó nákému Kuyie nke dò:
kù bá nni ntounko tináàntì,
kù n náké kù n séí ntì ìnkè.

³ Kuyie nha n fěũnko kè dè da naatimaà?
A sènkèrì mí nha dǎò wè nè a nɔu kè dè wennimaà,
dè wenni ke dǎo nhá dǎò beyeibe dǎo kédǎò tǎà?

⁴ A mǎke onìtì kó inuǎ nyàà?
A wúó nhonìtì ti wúómmè mmaà?

⁵ A we kǔpùrì onìtì kpɛye kǎme mmaà?
A bie ndònnè onìtì kpɛye dòmmè mmaà?

⁶ Kàa wanti n kó meyetímè,
ke feinte n kó meyeinaà?

⁷ A yému ke tú n yí cààrè mùmamù.
Òmǎu né me nyí bomè wèè bo n fietɛ a nɔu miɛke.

⁸ Fǎǎ m piité ke n dǎò n kǎntì timǎu,
ke né bo n kuǎ páí páíà?

9 Dentení ke dò nha m pùité tiyaatì tēmè mme,
a dó kéwēte ké n tanné mutáá mmaà?

10 A nh uté kè nni ndò mmenaamiè mme,
kàa n kánté dinaakānni kōme.

11 Ke n datínné tikōnti nè memambii,
ke nh ānné yekūò ke n detí icīē.

12 Ke n dōò diwèi ke m pā mufòmmu,
a dakemu n kpéi ndèè te kè n fòu.

13 Né nte tìi sàri a yèmmè miēke.

N yēmu tìi bo a yèmmè tìi tú:

14 A bo nni mpakémè kè n cààrè a m pī,
kè n yeté a bá nni nwúónko.

15 Kè n cààrè, n tūòti ice nyi,
bá kè n yí cààrè m báá na kééu n yuu,
n né di ífei nyi ke sànnè n diu n sémmè miēke nke.

16 Kè n yē m bo íi n yuu á n fēnné diciríçirì kōme,
n yīnkè nke a benkúmè a kpeti ke m puotì.

17 Tii nníi nyitóo kè titetì tūòkení,
kàa miēke ðake n yiè ke yéúti,
yehāāpòntīrè yeè né n duò ke séi.

18 Ba nné te kàa n dènnení n yō pòutì miēke?

N na nku bá òmòu mu n yí n yà.

19 Kè dè na ndò n keté ke í buoté kutenkù,
kè n na nyetini n yō pòutì kè bè m pēnkénè kufōti.

20 N we tēnke í kpaá ke sū,
n yóu kè m múnkeē wei sām̀pó.

21 Ke né na kékò mbè kũũ nkè ke í wĩētini,
dibiinnì kó dihei dè dò nkè bì,

22 ðe kó dihei dè òō wenté kémbìmu,
ðe bíékè dibiiinnì dii kè bo,
dèmarè í kè dò nséi,

kuyie ncuokè dè ð ndò nkεyènkè nke.

11

Sofaa nàké tì Isəbu

¹ Kè Sofaa Naamaa εì kou béi nke dò:

² A náaàntì sũǔmmu ke dò ntí da ténné.

Onìtì wèè nɔ ntináaàntì weè ð nnaataà?

³ A kó kutoweku kuù bo paa mbenìtibè tináaàntàà?

A bo ndaú benìtibè kè bè cǐékáà?

⁴ A yĩme ke tú a náaàntì tu timóm̄m̄anti,

kàa dò mpáí páí Kuyie nyìkè?

⁵ Kè nsà kè Kuyie ndo bo béi,

kè kù do ààte ku nùù ke da béinnè,

⁶ kè kù dò nkù da benke ku ciì nkó disòrì,

mè pēētēmu onìtì kó mecìi.

A na mbanté kù ðð bútínnémè a yei nkusũkù.

⁷ A bo na káyà Kuyie nkó mecũmpume mamàà?

A bo na kébanté muwērímú muməu yiè ndòm̄m̄è

weti wetaà?

⁸ Kuyie ncìi ndeumu ke pēēté tiwetì,

ke cũmpúri ke pēēté kudənkù,

a bo na kébanté ðnti de miεke?

⁹ Ku okùmè pēētēmu ketenkè,

kè ku pēkùmè pēēté dàméèrì.

¹⁰ Kè Kuyie mpĩ nhòm̄əu koò kòrinè tibeéntì,

kè kù ò kpetínné,

we mbo ò fiète?

¹¹ Kù yēmu benìtibè bèè tu besòumbè,

kù ðð í nwammú kè dèè ku bi kè kù né na káyà meyei.

¹² Onìtì tibəti dònté wè í kpaá ke bo ciité,

disāmmarínnannì dikpáà kp̄eri kó debire í kpaá ke
bo naánnè f̄eċċǝf̄è.

13 Kè f̄s̄ nyie kàa do ncuó nKuyie mbíékè nke,
kàa do nyòute a n̄u ku bíékè ké kù kuónnè,

14 kék̄ei m̄m̄eyei m̄m̄èè bo a n̄u mīeke,
kè m̄eyetímè bá mbo a c̄f̄èt̄è.

15 De m̄ònnì a bo nk̄erí k̄eyíéo ke wenni páíí,
kénf̄íí kù tei tei ke í ȳìèkù.

16 A keté ke ténke báá dentení m̄eyei nha yà mè kp̄eí,
A níí bo dentení kè dè ndò m̄menie nh̄ò p̄òntémè
dèè yúú.

17 Kè mufòmmu da wenkoo diyìè òò ncómmú yeyo ke
dòm̄m̄è,
kè dibììnnì naánko diwennécànnì.

18 De m̄ònnì a bo mbo ke í ȳìèkù,
ke ȳé a m̄okemè a baa dè,

dèmarè bá nda k̄ónnè,
kàa níí nduó ke í ȳìèkù.

19 Kàa níí nduó ke c̄āānko bá òm̄òù bá nda k̄ónnè,
benìtìbè b̄em̄u bo ndó kàa bè d̄ò m̄esàà.

20 Kè b̄eyei b̄e b̄ie nuò nk̄p̄eí kè bè wanti dis̄òrì,
bè báá p̄été bè bo s̄òri dè,
tìì bè bàà tìì tu mukũũ.

12

Isəbu t̄éhné tì Sofaa

1 Kè Isəbuu b̄eí nke d̄ò:

2 Di yèmmè né d̄ò nd̄í t̄ò m̄ec̄iì m̄mem̄u,
kè di ku d̄iì m̄ònnì m̄ec̄iì ndèèmu.

3 M̄m̄ómmuò m̄ m̄únke m̄okemu m̄ec̄iì,
ke di d̄ònnè n yí di d̄ònté,

di náá ntì benìtìbè bεmou tì yému.

⁴ Bè tu onìtì népobè ò daú ke yé mí nwe,
mí nwèè do ð̄ yú Kuyie kè kù n cóúté,
mí nwèè do tú onitísààwè ke wetí,
benìtìbè né daú mí nwe.

⁵ Bèè bo kè dè bè naati bεè ð̄ ndaú meyi nsòńké wè,
wèè bèté ke doti bè we ntemmù.

⁶ Beyeibe bomu kè dè bè naati,
bembe bèè wěńnì Kuyie nke íinko ku miεke,
kè be wě́rímú tú be kó kuyie.

⁷ Beke tiwanwantì kè tì da náké,
kè tinòtì dá yíε meciì.

⁸ Kàa beke ketenkè kè yóó da duóm̄mu itié,
kè dàméèrì kó siyĩ tì nda náké.

⁹ Demou memme,
ònde í yé Kuyie nkuù dè dòòmè demou.

¹⁰ Kuù te tiwanwantì timou fòùmè,
nè fenitiyanfè femou kó yewě̀rè.

¹¹ Ditoò bààtìmè tináańtì,
dinùù me mbaàtì mudì.

¹² Bekótìbè bεè mòke meyèmmè,
wèè fòù ke mònte weè ciì.

¹³ Kuyie nkuù né tú kùù mòke meyèmmè kè kuù
kpeńnì,
kuù duò nyitié nkè kuù ciì.

¹⁴ Kù ð̄ nkè kù pònte bè báá na kémaá,
kè kù kpetínné òmòu wèè bo ò kpeté ò í bo.

¹⁵ Kuù ð̄ cónné meniε nkè dèε kpeío,
kè kuù mè fĩ nkè ketenkèε peio.

¹⁶ Kuù mòke muwě́rímú ke nò ndemou dòòrìmù,

wèè feti nè wèè fétinne otàù bè bo βαμου kuù nùtè
mieke.

17 Kuù ɔ̄ beñnè okpààti kó betũmbè yèmmè,
kè kuù fènni bebeémbè.

18 Kuù ɔ̄ cũũ mbekpààtibè,
Kè kuù bè dùú ntidaati kó iwěĩ.

19 Kuù duò nkè ikuó niùbè naà ntidaati,
kuù buò mbekpààtibè bèè kpàti fiíkú.

20 Kuù ɔ̄ nte kè bèè do nɔ ntináànti kè bèè tì yĩ̀eke,
bekótibè bèè do mɔke meyèmmè kuù ɔ̄ me dèite.

21 Kuù ɔ̄ nte kè bèè senkèrì sikpààtibíí,
kuù pùò mbekperíbè wḗrímú.

22 Kuù ɔ̄ dennení dibìnni kperε kuwenniku,
dèè do bo dèè dò mbì kè dèè yenni menáà.

23 Kuù ɔ̄ déúkunnε dikpààtiyuu kédeè ké dì pònte,
kuù ɔ̄ duó nkè yebotèe sũũ nképité
kè kuu duó nkè bèe yè pī́rmú.

24 Kuù ɔ̄ fente bekpààtibè,
kéduó nkè be nháá ndikpáà tɛdɔntè kuce í borè.

25 Kè bè nháá ndibìnni mieke ke báá yà kuce,
ke sɔ́nté kénháá ntinaà̀yà̀kémú̀nti kɔ́mε.

13

Isəbu tḗhné tì Sofaa tìi sàké

1 Tinti timəu n tì yàmu nè n nònfè,
n tì kèèmu timəu nè n toò ke tì banté.

2 Di yé tì n tì yému múnke,
di í m pḗtè.

3 Muwḗrímú muməu yiè nwe mí n náánnèmmè,
n yóó beé nKuyie nku n kpeti.

4 Díndi biε di sũũ nsiyáàbìsì nsi,
di tú betàmbè bèè ciinte bèmbε benitibè.

5 Kè di pètinke do dò nkáre ke í béi ntìmatì,

benitibè na ndi wúó mmeciì nyembè mbe.

⁶ N tati tináámbeéntì nti, kénténè ti,
kénténè mesàà ntì yètiní n nùù miεke.

⁷ Di yemmè dò ndi bo cómmú Kuyie nfɔnkúò nè
siyáàbisáà?

Di bo nkù kòmmú ke náá nke soúnnáà?

⁸ Di ku nkòmmúmu memmaà?

Di náá nkuù kpéínnáà?

⁹ Kè kù di wènté kù bo nsó ndi wennaà?

Di bo na ké kù souté kéndò ndinititòùà?

¹⁰ Kè di kù kòmmú disòri,

kù í yóó yóu kù bo di potémè.

¹¹ Kuyie nkpetì í duò di kɔmbùòtàà?

Kufɔwáá nyí kù ndi bonàà?

¹² Di tũũ nke náá ntì dò mutápeí mmu n yìkè,

di n ténnìnko tì dò ntiyaamatì nti.

¹³ Cíékénè bàmbà! Yóunè kè m búi!

Kè tì bo n tuòkení tì n tuòkení!

¹⁴ N cĩnnè m buu ndi,

kè n fòmmu bo n nouténtennì ìnkè.

¹⁵ Bá kè kù bo n kuɔ, n yó nku mbeké,

n yóó kù benkemu n yí cààrèmè dèmarè.

¹⁶ Dεè pètinke yó ntú n kó mecootímè,

ke yé onitiyiwe í yóó dáátímè kécómmú Kuyie
ndiekù ìkè.

¹⁷ Kénténè n náàntì mesàà,

kè n tì ndi wénkũnne kè tì ta di to.

¹⁸ M baati tibeéntì nti,

m me nyému ke dò mmũ yó nnaati.

¹⁹ Kè kù dó ké n senninè,

n yóó yĩo yúóó nwe di mmònnì kékú.

20 Kuyie, n dó á n dǎǎ dè, dè bo dèdérè nde,
kè n na kécómmú a ìkè.

21 Bá nsǎké ke m puotì,
bá nsǎké ke donnìnko n kǎmbùtì.

22 De kó difǎnkúǎ a né bo na kébéi kè n da tǎnné,
yoo m búi nkàa n cóúté.

23 N caàrìmè bo mede nè n yetímè?
N náké n càke mù nè n yeté dè?

24 Ba nte kàa m bùtínné
ke n wúó nha dootitǎu?

25 A yó nni mbetimu mí nkufǎkperíkàà?
A bo nni nfemmú mí nkumukperíkàà?

26 Dè yǐme kàa wǎri tì n kpéi nkè tì tu titiiti máa,
ke n tounko m bíkémbéntì kó meyei?

27 Dè dǎmme kàa táú n naàcèi
ke pakíi n cemmu

ke kaa n nacèfǎtè?

28 N kǎntì pǎàkemu,
iyaabie ǎǎ cáákémè kuyààkù.

14

Onìtì í tú òmǎu

1 Onìtì yie nhonìtì peité wè,
o we í sũ ke né tú pèmpè nkpeye.

2 Onìtì dǎnnè mutepóó nhǎǎ tite mèmme ke mǎtóo
bàmbà,

medéè nhǎǎ yennímè bá mè báá ǎte.

3 De kóo nitì botí nku a bo mpakíimàà?

A bo nwe nyu tibeéntì kè di bekù wenwe nè fǎnnàà?

4 We mbo na kédenneni dèè tu desààrè desǐnnè
mièke?

De yiè nyí bo bá omàà.

5 A me nkààmèmu o we ke yé o tǎǎbè bo bèdè,
a ò kèètému kumàнку ò í yóó na késénté kù.

6 Yĩ a nǎnfè kámii kóò yóo kòo wei,
kè dèe yie nkòo yà diwèi otǎnti ãã yà di ò cǎuté dii yie
o yeti.

7 Mutie kperε wēte ke wenninèmu oniti,
kàa mù kǎũ mùu puku,
mù báá paà yepàà mbo yènnímè.

8 Bá kè mu cǐē nkòté ketenkè miεke,

bá kè mu kǎnni dò ndi ku mutǎǎ mmiεke,

9 kè mù kèè menie nkó kbooku mùu wēte késentè,
kè mu bakεε siku ditepànni kǎmε.

10 Kè oniti yie me nku ò báá nampe,
kòo wemmu kǎnté a báá yà ò cuó nkè.

11 Dàméèrì ãã kǎũmè,
ikó nhǎã kpeímè kéréáá.

12 Oniti kperε me ndò nkòò ku ò kumu, íté í bo,
nè ketenkè bo deèmè ò báá ente o nǎndǎmmú miεke.

13 Kuyie nkàa do bo yie nhá n sǎnne kudǎnkù,
kè nní nsǎri kàa miεke yàa deènè,
kàa n kééte dimǎnni, a yóó denteni di n kpeí.

14 Kòo niti ní do nku kéfoute,
n na mmimmu nh áàrímè miεke
ke kémú n kó meffè mbo deèmè kàa nh om̀p̀unne.

15 De mǎnni kàa yú kè n yie,
a bo nyáá ndi mǎnni a bo n yàmè mí nha dó wè.

16 Di mmǎnni a mè nkàammè n nacéǎtè,
de mǎnni kpaanímu kàa ténke í yó mpakí n yei.

17 De mǎnni kàa cǎũ n yei nkuyèrikù kédootóo,
memme a yóó ùtémè n caàrímè.

18 Yetārè mómmənyə yóó duómu kəpuə,
kè dipèrì totè dicónni.

19 Menie nhõṣṣ pōntémè kékoké dipèrì,
menie nhõ mpũḥ nke təumè mutáá,
mèè botí nku onitì na mbəa dè dèumè.

20 Fṣṣ ṣṣ ò kòtə kòo do sáá ke báá íté,
kàa cààrè o ìl̀kè kóò pḗḗ.

21 Bá kè bè sántí o bí ò bá nyé,
kè bè me nyì sènkèrì ò báá yà.

22 Ò fḗürì omáà kó mēfḗũtímè mmə,
ò kuḁ nhomáà kó didabònni ndi.

15

Edifasi nàkémè Isəbu kucə mēdérímè

¹ Kè Edifasi Təməa eì kouu yí kēbéinnè Isəbu ke
dò:

² Məcii nyiè nhõṣṣ sṣntému kəpḣṣtoó tináaṁtàà?

Ò ṣṣ sṣnté kēbéinkomu dētətìràà?

³ Ke sṣnté kēnnáá ndētètìrè kó tináaṁtì ke wanti bèe
ò duó nkunaatáà?

Yetənnò yèè í yóó ò teennè tìmatàà?

⁴ A í dé Kuyie,

A paànkò bənìtìbè mbə be yèmmè bo mbomè Kuyie
mbíékè.

⁵ A nàaṁtì bənkúmu a túmè oyeiwe,

kàa né ti cií,

⁶ a nuḁ diì nàá nha cààrèmmè, dè í tú mī me nyé,

a nàaṁtì tiì da bekùnè.

⁷ Ti yààrì ketiwè bá ntú fṣ nwe?

A do yó mbo kè yetārè mu nyí bo yáába?

8 A bá nkɔkɛmu Kuyie nkó dikotitĩnnì miɛkɛ?
A bá nde mpèténí mecìì?

9 A yé ònti kè ti í tì yé?

A banté ònti kè ti báá na ké tì banté?

10 Ti miɛkɛ tiyùpéitì yembè bomu nè bedakótíbè,
bèè bie nsũnè a cice kpeye.

11 Yáá a yèmmè dò nha pɛ̀ɛ̀tému Kuyie mmè nda duò
nyì tié nyíe,
Ti me nda náá nyì nè yetannò yò̀nyè?

12 A miɛkɛ pɛ̀ikɛ nè ba?

Dè dòmmè kàa ti wetiri inuò?

13 Kɛ tũ̀tɛnè Kuyie,
kɛ náá mmie mbotí?

14 Onitì tu we kɛ bo nwenni páíí,
Onitì pɛ̀itè wè bo yĩme kénwetí?

15 Kuyie nkunku í tá ku tɔ̀rè,
kɛĩnkè í ku wenni kɛ sànnè,

16 kòo nitì nàké wèè càkɛ kɛ í dò nkétóónnè,
wèè dò̀ri meyei mbè yèmmè menie wèè né bo
nwennaà?

17 N yó nda duò nyitié nyì, á ì kènté,
n yóó da náké n yà dè nde.

18 Mecìì nyembè bèè tì nàké,
bè tì còutè bɛ yembè borè kè tì dòmmè bè me ntì nàké.

19 Bèè do te dihei bɛmáá,
opòò m̀ù mu ndo í kò̀re bɛ miɛkɛ.

20 De kó itié nyì tu:

Oyeiwe ã̃ í mmòkɛ meoǹp̀m̀m̀è o fòmmu mum̀u
miɛkɛ,

o kó yewe ò yóó dɔ̀ò yè ð ntú yeyeiye nyɛ.

²¹ Ò ð nyo tì ð ntú kufɔ̀waá nkpeti nti sáà,

ò ð nkari ke í yĩ̀kù ké nyóó daatení kòo kò̀tì ò dè̀éte,

²² Ò ténke ð̀ì í ntá ke dò nhò bo na kényenténè
dibiinnì,

mudoò muù ð nhò kètìrì sáà.

²³ Ò ð nháá nke wanti mudii mmu,

ò yému ke dò mmu kũũ mmuù ò bà.

²⁴ Mɛyɛ̀ncààrì m̀è nè mɛháárì m̀è kè dè duò o
kãm̀bù̀àtì,

ke burínì o kpéí okpà̀tì ð̀ì báátí m̀è kéndoti dihè.

²⁵ Ke yé ò dännì m̀è Kuyie nku,

ò dàátì ke wè̀nté muwè̀rímú muməu yiè nwe.

²⁶ Ò bunnóo ke bo kũnte Kuyie nku,

ke káá nhomáà tidə̀pì̀tì ticé̀éti.

²⁷ Kòo ìkè piéké,

kòo ka ěrí məkù̀.

²⁸ Kòo yó nkatì yehəkè bè pòntì yè,

sicéĩ s̀ì í d̀ò nkénhã, s̀ì k̀rì ke bo naá ntidobontì.

²⁹ De yiè mbotí ténke báá kparikè,

o kpàtì báá m̀ante,

o m̀ò̀tì báá sũũ nképité kutenkù.

³⁰ De yiè nhò báá na kényenténè mukũũ nkó dibiinnì,

muhãá mbo cúté o bí,

kè Kuyie nnùù kó kuyaakùu ò neinè.

³¹ Ò tá tì tu detetìrè nde,

ò sóu nhomáà ndi,

dè í yóó ò teennè tìmatì,

o cǎntimu tu detetirè nde.
³² Dè yóo dǎ̀mu kòo we mú nyí dèè,
 bá o bakε báá puku.
³³ Kòo yote fínyĩ kó yebe bényè kǎme,
 odifè kó mupórimù kǎme.

³⁴ De kó feyanfè ðð naá nteháũnte nte,
 benitibè bèè cǎú ticuuti muháá mmuù ðð cǎútε be cǎĩ.
³⁵ Ò pùó ndeyeyire nde, ke peité meyei,
 ò pùó mmesoummè kó dibii ndi.

16

Isəbu tǎ̀nné ti Edifasi

¹ Kè Isəbuu béi nke dǎ̀:

² N kèè ke kèèmu di náá nti kuce mèpéu,
 di tú bebaámbe yeibe mbe diməu memme.
³ De kó tináantì detetirè kpeti bo mǎote kumànkàà?
 Yáà ònti da yonke kàa n tǎ̀nnìnko mie?

⁴ M múnke na nnamu kénnaá ndi náámmè,
 kè di do mbo n kó difòtìrì,
 n na nnáa m mè ndómè ke éuròo.

⁵ N na nyáúkùnnε di kònti nè n náantì.
 N sáútii na n di teennèmu.

⁶ Kè n nàa kuyonku kùù m bo kù í yóo yaate,
 kè m me ncǎ̀éké kù baa í iti.

⁷ Nte Kuyie nke deu n wǎ̀rímú,
 bèè kó dimàà do nh ǎ̀rí òmǎù ténke í kpaá ke fòù.

⁸ N kũ̀nti tii nàké n kpéi,
 n cǎtoomu kè dè benkú n túmè oyeyiwe.

⁹ Kuyie mmiεke kèè n tǎ ke tũ,

kù m bètìmu ke cáá nku bènni.
Kù tu n dootitə̀̀u nwe ke n tã fenə̀̀nfè.

10 Bè ààte tinù̀̀tì nti ke n wetí,
ke m bemmù, ke n sáá,
ke mbeti ke nfěmmú.

11 Kuyie nkuù m pĩ nke duó mbedap̀̀nyeiibe,
kuù nhǎnné beyonkubə nɔu miəke.

12 N do bo diwè̀̀i miəke nke kè kù m pònte,
kè kù pĩ n fòní ke bə nke m pèité péité,
ku pie nwetí mí nwe.

13 Ku pie nyì tu níéé ké n kónni,
ke n tã ke t̀̀àti n ceumbè bá mesémmè í kù bo.
Kè n nauti yènní ke cóú ketenkè.

14 Ke n kò̀̀rì ke n kò̀̀rì yemuə,
ke n fěmmú okpà̀̀rìnuənti kɔme.

15 N dáátí kufò̀̀t̀̀nkù nku sáá,
kè Kuyie nni nna kè n sǎnni dèè kè n duó mutáá
mmiəke.

16 N kəmmú ke kəmmúmu kè n nuə nwũđte,
kè n nəmpò̀̀tì cě̀̀ke kè n yìkè kərenè mukũũ.

17 N nɔu í tɛ́ mɛnitiyĩ,
m báámmu dò mpáíí nwe.

18 F́́ nketenkè a báá dátínné n yĩ,
dèmarè báá pénné n dabònni.

19 Wèè náá n kpéí nhò bo keĩnkè nke,
wèè kpa n kpéí nhò bo tiwetì nti.

20 N népobè n daúmu,
n kuò nke búó Kuyie nku.

21 Wèè nàá n kpéí, wèè ti púté mí nnè ku,

bè ʒ̄ pútémè onìtì nè o népo.
 22 Κε γέ n we tómmè κε bo deèmu,
 kè n tũ nkυce bè kerì kù κε í wĩtinií.

17

Bè yetémè Isəbu koð bəntóo

1 Kè Isəbuu səté kébéi nke dè:
 N wemmu ténke í yiè séi,

n we yeè kũpe,
 kufōtì kuù m bàa.

2 Mudaá nyembè beè n fité,
 n yí nə nkedəunè be kó yesáambè.

3 Kuyie, nyietí a yé n càke mù ké n fĩnko,
 kè dè í tú f̄ nhòmə̀ù í bo wèè bo m pate.

4 F̄óò bè m̀nte meyèmmè kè bè í banté,
 a báa yóu kè bè n na.

5 Bè yàa bo də̀ò dínáənhāntírì mari tu dè:
 A yu a népobè kè di yo ndi éi dè,
 kàa bí aunè dikònnì.

6 N kperε naá nfeòh̄nifè nfe,
 kè bè náaənte n kpréi nkutenkù,
 bè sùu n yìkè nke tinóntṑtì.

7 N nuə nténke í wúónnè mesémmè,
 n t̀otì ì c̄tiroo medéè ndèumè.

8 Benitibè bèè wetí bè n yà kè dè bè dimu,
 onitisà̀u ʒ̄ n yà kòo miεke keè yènní bèè í dé Kuyie.

9 Wèè wetí ò fiíkú teii nwe ò kèrí kùu ce miεke,
 wèè wenni kòò yèútì omáà muwērímú.

10 D́indi biε kè di d́o di nwĩtinií,
 n yí kpaá ke bo yà di miεke wèè m̀ke meyèmmè.

11 N we pēnkému,
 kè n do d́ kédòò tì kũnté dende,
 n yèmmè do naatinè dè mediè nkè dè pàà.
 12 Kè dè bìite n népobè òò d̀ dè wentému,
 kè dè urike bè d̀ dikũnweñni.

13 N ténke baa ba?
 Kudənkù kuù tu n cǐtè,
 m pité n d́ù dibìnni mièke nke.
 14 N nàkémú n fōti ke yī kuù tu n cice,
 ke nàké yebiè ke yī yeè tu n yō nè n tãũ.
 15 N do baa dè kòte ke?
 We ndè wùó nténke?
 16 N do baa dè deməu nè mí ti tati kufōti nku,
 Mí nnè dende ti cuti ketenkè nke.

18

Bididaa nàkémè Isəbu kuce medérímè

¹ Kè Suaa èi kou Bididaa nyóó béi nkòo nùù d̀:

² Dè yóó nkááké de,
 kè di kũnté tináànti s̀ntíke kpeti?
 N náánnè ke yé di ye mmù,
 ke ti nnáá.
³ Ba nte kè bè ti wùó ntiyèinti?
 Dè d̀omme kè di ti wùó ntidiènti?
⁴ F́ nwèè kōnnè kemieke,
 f́ò kpréi bo nte kè benitibèè deè kutenkàà?
 A kpréi bo nte kè yetārèè fūtaà?
⁵ Oyeiwe kó femúnfè yóó kúmu,
 o dekè kó muháá nyóó kúmu.

6 Kuhããwenniku í yóó nkpraá o fii miεεε,
o mĩnfε yóó kúmu.

7 Kòo nkérí κε tú sĩmmú sĩmmú,
ò toti κε bo dàò tì tì yóó ò bo.

8 O naàcèi sii ta ticùòtì miεεε,
o naàcèi sii ta kuhõũ kó didεε miεεε.

9 Timáti tii pí nho nacènkénni,
ticùòtì kó γεdekε γεε ò pí.

10 Bè ò bo nkuhõũ nku,
ticùòtì tii díí o cε.

11 Kukõmbòdorí kpeti tii né kéríní tipíùtì timəu,
koò fεmmú fεnfε.

12 Wenwe wèè do kpeñni kè dikònni ò cĩrikùnnε,
mesémmè μεε kàri o také.

13 Muməmmú muù càáké càáké o kònti,
mukũũ nkóo po weε di o tùòtì.

14 Koò dènnε o cĩètè ò do tá tè miεεε,
koò fũrí koò kàrinε kukõmbòdoróo kóo kpààtì borè.

15 O fii, betəbè beε yóó di ta,
bè yóó di cəu mmuhãã* mmu.

16 O cĩε nkpeímu δε miεεε,
kòo fãàtì màtírí o ïnkè.

17 Òməu ténke í denniní o kpéi nkutenkù,
o yètìrì ténke í yu dihei.

18 Bè ò tèntoo dibìnni miεεε nke,
koò dènnε kutenkù.

* **18:15 muhãã:** Muhãã mbè nàá mmùù kpéi mmù benkú bè s̄s̄ cəu mmù mmu kéwénkùnnε tεcĩètè kédeite kusĩnkù wèè do keté ké tè ta ò do təní kù kòo təu məu tè ta.

19 O kó kuwuə mmieke debire í bo,
deyaàbire í bo,
o cīètè òmòù í kpaá fòù.

20 Tìì ò tù̀̀kení tìì donné diyìè yìèní kèè bíékè kəbe
kōmbù̀̀tì,
ke ānné kufōwaá ndiyìè taà kèè bíékè kəbe.

21 Oyeiwe kperε ð mme ndò,
wèè í yé Kuyie nhò ðð tí ndentənè.

19

Isəbu tḗhné tì Bididaa

¹ Kè Isəbuu bēi nke d̀̀:

² Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrìmè n yèmmè?
Kè di náàh̀̀tì ò k̀̀̀rì?

³ Kuce m̀̀péu ndi mie ndi n sáámmè,
di m̀̀ nni nféũnko kè ifei í di boà?

⁴ Bá kè ò yetému,
de kó meyetímè tu n kōmε mme.

⁵ Kè di m̀̀nke d́́ ké n namu
ké n toú ntínáàh̀̀tì ké n díí nyifei.

⁶ Banténè ke d̀̀ Kuyie nkuù n toú ntínáàh̀̀tì
kuù ò tanné ku kó ticù̀̀tì mieke.

⁷ Nte mí nke kuð nke tú bè m puotì òmòù me nyí n
ć́ú,
kè ò kuð mbá òmòù í m paàtì.

⁸ Kuù m̀̀ pìi nkuce bá n yí yà m bo kété d̀̀,
kuù yé ndè m biitoo kè m bá nwúó nkuce.

⁹ Kuù d̀̀ite n sãnni,
kuù òóté n kpààtìpìi.

10 Kù m bəmmù tipítì timəu kè n kperε dèè,
kù dèite n tákùmè do ìkú dèè ìnkè dènde bè ɔɔ uutémè
mutie.

11 Ku miεke keè m pεike,
kè kù n wènté ku dootitò.

12 Ku āpòmbè beè kèríní ditĩnnì ke n wetí,
ke keuté kuce ke tùðkení m borè,
ke bàté ke n fité.

13 Ke n fũũnnè n kəbe,
kè n népobè bεməu ciété ke n yóu.

14 N tebíi n dootóomu,
kè n natitəbè n yè.

15 Bèè ñ taànè, nè n kó betəmbè benitidaabè nè
benitipòbè bè n wúó nhopòð nwe,
ke n wúó nhokpákparì.

16 Kè n yu n kóo tǎntì ò ncíéké,
kè dè mbékú nhò bàmmú m mómumu.

17 M pokù ténke í dó n kpeti,
kè n kəbe mómuməmbε m pè.

18 Kè ibí bénnì n senku,
kè n yitε ke còmmú ì nni ndaú.

19 Kè ñ naá nyisíε bèè do n tá be ìkè,
nè bè tí do naati beè kònté ke n dokùnè.

20 N kómme nè m maa nkè dè dàroo n kũò,
tininkóũtì tìi màà kpaá.

21 N kuónnè mesémmè bé!
Díndi n népobè n kuónnè mesémmè!
Kuyie nkuù nàtè m poté.

22 Yé dè yĩmè kè di m beti Kuyie nni mbetimè?
Di me nni nféũ nkè dè í di sànnàà?

23 Kè n do bo na kéwāri n náàntì,
n na ntì wāri dipátíri miéke.

24 N na ntùóté dicíè ke kèrí dipèrì ìnkè,
ke tì wàrinè mmebierime kè tì mbo sáà dipèrì ìnkè.

25 N né yému ke dò n kóo donti fòù,
weè te dinùù sɔnni ketenkè ìnkè.

26 N kòntì tì mbo pāāke diì m̀̀nnì,
n yóó yàmu Kuyie mmóm̄m̄nku nè n ǹ̀nfè.

27 N yóó kù yàmu kumóm̄m̄nku nè n ǹ̀nfè,
n yóó kù yàmu fè, dè í tú ɔ̀̀t̀̀u m̀̀u,
nè n yèmmè mem̄u ndi m baamè de kó dim̀̀nnì kè
dè nh ɔ̀̀t̀̀í.

28 De m̀̀nnì di bo yí:

Ba nte kè ti do ò b̀̀t̀̀í?
De m̀̀nnì di yóó yàmu n do naatimè.

29 N yému ke dò nKuyie nyóó di bekénè,
nè de kpéí, ndénè kukp̀̀riseú,
ke yé Kuyie nyé̄̄ti deumèmu.

20

Sofaa nàkémè Isɔbu ke yè nhoyeiwe ɔ̀̀ yà t̀̀i c̀̀nti

¹ Kè Sofaa Naama èi kouu béi nke dò:

² N yentotí ìi te kè n d́́ kébéi,
n yí̄̄ke meminnímè mme deè te kè n d́́ kébéi.

³ A nàké tì n yonkemu,
kè n yóó da t́́nné nè mecìi.

⁴ A yému ke dò nnè ti bomè,
nè Kuyie nkànnemè oǹ̀t̀̀i ketenkè ìnkè,

5 ɔyeiwe kó kuyeh̀naatí ɔ̃ɔ́ í mmònte,
osĩnwè kó diwèì ɔ́ mma sámpó nwe.

6 Bá kòo òkè ke tùòke keĩnkè,
bá kòo yuu káá nyewetè.

7 Ò yóó p̄ēētēmu timútì k̄ōme kè dèe deè,
bèè do ò yé kè bè mbékú ke tú yé ò kàte kè.

8 Ò yóó p̄ēētēmu tidòuntì ɔ̃ɔ́ yĩmè bá a bá nyé tì kàte
kè,
Ò yóó yentēmu bè ɔ̃ɔ́ yà dè nè tidòuntì keyènkè de
k̄ōme.

9 Feh̀nfè fèè do ò wùó nfè ténke báá yà,
o kàri ténke báá ò k̄ōũ feh̀nfè.

10 Becĩrìbè bo pi o bí,
kè ìì bè tḗnné ò do fèke bèè kperè.

11 O kòntì do píéké muwḗrímú mmu odacĩè nkōme,
ke né yóó ò wḗnnénè kéta kudònkù.

12 Kè meyei mmèè me nnaati o nùù,
kòò mè sònnè o nòndenfè fũ̀.

13 Kòo mè u ke í dó ké mè tiúté,
ke mè dànnè o dandaakù sáá, kè mè dàri.

14 Mè yóó taroo o p̄outì mièke kéceetemu,
mè yóó naá mmèdautidòmmè mmè o mièke.

15 Ò mammú tìì kpàtì ò bo tì t́,
Kuyie mbo duó nkòo wēte ké tì t̄ĩt̄ení.

16 Ò yè ndè dò mmèdautidòmmè mmè,
mèè yóó ò kùò.

17 Ò ténke báá yà mecekùò p̄ũ̀ ò ndè kukó nkōme,

nè mēnamiè mpũḽḽ ndè ke dò nkukó.

18 Ò òu ke cõnte dè ò báá dè di,
ò dḽḽ kupotaá nkecõnte dè í yó ntú o kperε,
ò báá di de kó diwèi marì.

19 Ke yé ò sènkèrìmè beçĩrìbè,
ke bè sénnìnko, ke yùúkú tēçĩtè ò í maá tē.

20 Ò do maánko demou ndi ke í diè,
kòò yaa ndè ò báá dè yóu.

21 Ò do ð nkòo yà dè, wèe maánkomu,
dèè te kòo wèi í yóó mǎnte.

22 Ò yó mbo metuḽḽ mmieke nke, kè mēsémǎè ò do,
meyei nkó tiyēĩti timou doti weè ñnkè.

23 Ò yóó ndakēnè o pitiri ndi,
kè Kuyie nkó kemiekeε do o ñnkè,
kè cutiní o ñnkè fetaaḽḽ kǎme mme,
ke yóó naá nho kó mudii.

24 Kòò na kéyenténè timátì kó tikpàrìseuti,
disḽḽwũḽḽ kó ipie nho tũḽḽti.

25 Bá kòò fũũté kupie nkùù ta o ñnkè,
kè bè dèite mepembii mǎèè ta o dinni,
kè kukǎmbòdoróo ò kùḽ.

26 Dibìnni dierì dii duó o kpréi ke bo ò do,
muhǎá nhòmou í tǎtinne mù muù yóó ò cǎuté,
kéçóúténè dèè kpaá ke bo o çĩtè miēke.

27 Keñnkè dáammu o caàrìmè,
kè ketenkè nàké o kpréi,

28 Kuyie mmieke bo ò yè dii yìè o kpàtì bo yenté
yenté,

tì bo pǎnté menie ntēmè.

²⁹ Kuyie mbàanè tì oyeiwe tintì memme.
 Ò yóó tieke dènde,
 Kuyie nde nhò bàanè.

21

Isəbu tēhñémè Sofaa koò nàké beyeibe kperε yíémmè

¹ Kè Isəbuu béi nke dò:

² Kénténè kékeè,

kè di kèè n tú mù deè yó m bántè.

³ Mmɔkenè meminnímè ké m pǎ mēfíè kè m béi,

kè m béi nke deè di bo na kendaú.

⁴ Benitibè mbe n náámmè n kpetaa?

Meminnímè mè nni ndòntémè n naatimu.

⁵ Wēḡtenèni m bíékè kè de di di,

kè di mpĩ ndi nò.

⁶ Nh ɔ̄ wénté tii n tũ̀kení kè de n kɔ́kénèmu,

bá m báá na kēpĩ m máà.

⁷ Ba nte kè beyeibe kraá ke fòù,

ba nte kè bè kòtírí ke wĩēti ke bénkú?

⁸ Kè be yaàbí ɔ̄ kóténí kè bè nwē nke bo,

kè be kó yepàà mbitírí be nuɔ mmiεke?

⁹ Kè be kperε kéri séi bá idebìi í bè bo,

bá Kuyie nkó didùò í bè puotì?

¹⁰ Bá dinaadatannì í bo be naadakè miεke,

kè ini puo nke pèi bá ì í cuunko?

¹¹ Kè be bí puti yenaàpàà nkōme,

ke yǎnku siweí kōme?

¹² Kè bè diè nke bie ntikùtidùùtì,

nè tikāpenti ke eu itārí ke yǎnku?

13 Kè bè ð mbo metuð mmiεke kè be we yàa deènè,
kè bèε taroo kudənkù dendε bàmbà,
bá dè í tùðke fenənfè kóo kámíí.

14 Bεmbε bèè nàá nKuyie nke tú:
fũte ti borè, ti í wanti kényíété a kó ice.

15 We ntu muwērímú muməu yìè nkè ti bo nhò tũ?
Ti yóó nhò bàá kécənte ba?

16 Dε kó benìtibè yèmmè dò mbè bo na kētuó nnè
bεmàà ndi,

Mí nyie n yí yóó yie mbeyεibe kó itié.

17 Kuyie mmiεke duò beyεibe mbe sáà?

Kù í bè nyietì be yei sáà?

Bεè m̀l̀nf̀è k̄s nsáà?

18 Bεè naà ntimúti sáà kè kuyaakùu bè tóúà?

Bεè ðð ỳi timúti sáà kè tef̀ðd̀ont̀εε bè tùótáà?

19 Díndi mε ntúmè Kuyie nhəð poté beè kó ibí,
kù do dò nke be mproté be mómməmbε kè bèε banté.

20 Oyεiwe o mómmuə nweè do dò nkédi mesémmè,
weè dò nkékeè Kuyie mmuwērímú muməu yìè nkó
kemiεke o k̀nt̀i.

21 Oyεiwe kpeti í bonè dè naa yó ndəmmè o c̀ìt̀t̀è,
o t̀àà̀b̀ε bo tuəke dii m̀ə̀nǹi be m̀ə̀nk̀u.

22 Yàa dè né dò ntí tì tiémmu Kuyie nkè kùu tì ỳìt̀t̀é?
Kunku kùu baké ku t̀ə̀r̀ε kəĩnkè.

23 Bèmbabè ð ntúmu benitisààbè kekú,
ke kari bàmmùù kè dè bè naati kè bè yàa kúnè.

24 Kè be kpeyo píéké mekùò,

kè be kũð piéké mεfemme.

25 Kè betəbè mbo meyeñcaàrìmè miεke ke yàa kúnè,

bá bè í yǐtété diwèi diyie mari.

26 Βεμου náκε μεμμε bè ǝ duó mutáá mmiεκε
 nκε,
 kè yeβiεε bè càáké βεμου.

27 N yému di yèmmè páíí,
 n yému di n wúónnè tì.

28 Di tú dìi mǝnnì:
 Yé weè kpààtì cǐtétè kòte kè?
 Yé benitiyeibe do bo dìi fii cuó nkè?

29 Di í békú βεεεεμβàà?

Yàà bè di náá nkè di í banté bè tu mù?

30 Kè meyei ntùǝkení oyeiwe ǝ yentému,
 Kuyie mmiεκε kó tiyēiti ǝ í nhò poté.

31 We nné yóó ò sei nkε dò ò dǝrìmè í wenni?
 We nyóó ò yieti o yei?

32 Kòo ku bè ǝ ò tanné dedǝnnè ndε,
 kè bè ò kǔnné bè mbaa o fǝti.

33 Bè do ò murímu ke kǝrinè mukǔnnímù,
 kè benitibè péu ni o ìkè.

Kè kudǝnkù táá nní nyau o ïnkè,

34 Tǔnké di m báá nyì báammì tú detetirè ndε,
 di n tén̄n̄n̄ko tìi kó dimàà siyáàbìsì nsi.

22

Edifasi béimmè ke tú Isəbu mènke tú oyeiwe

¹ Kè Edifasi Temaα εì kou béi nkε dò:

² Kòo nìtì wenni dè bo dǝò ba Kuyie?
 Wèè cii ò cii omáà kpéi nkε.

3 Kàa wenni dè bo dɔ̀ ba Kuyie nkunku muwẽrímú
muməu yiè?

Kàa dò̀ri Kuyie ndómè kù bo cõnte ba de mieke?

4 A wenni kè Kuyie nné da potáà?

A wetí kè kù né nda bekùnàà?

5 A yei mmèè deute deè te,
a caàrìmè mèè tonté.

6 A do ãã sǒnté kéhéimu a kou kperε bá ò í da mǎkenè
tìmatì,

a do ãã fietε onitì yààtì kóò còrínóo mɛbii mmε.

7 A do í pǎã mmɛniε nsinéyẽi bo wè,

a do í pǎã mmudii dikònni bo wè.

8 A nùtè teè do pikú muyuo nkàa baké dihei,

a deu mèè kpéi ndo te kàa tieke ketenkè.

9 A do betòo bekúpobè be nou sìnùmmù ndi,
ke fẽũnko iciribí.

10 Deè te kè bè da díi tipîti tíməu timátì,

kè kufõwáá nda do ke da dèété.

11 Kè dè da udikoo bá a ténke í wúó,

kè dibìnni da dàtinné menie nkõmε.

12 Dè í tú Kuyie mbo keĩnkè nke yewetè miekaà?

Wénté a bo yà siwǎã détirì ke dòmmè.

13 Kàa né tú Kuyie mbáá na káyà dèè dò̀ri,

ke tú kù bo na kɛmboní dibìnni yewetè mieke ke ti
bekénàà?

14 Ke tú yewetè kù kǎnké kù báá na ké ti yà,

kè kù nò̀nké tiwetì ìnkè nke ke firì.

15 A tũ ndó kénkpaá tũ nkuce kótí nku,

meyei nyembè do tũ nkàà?

16 Bè pēētēmu bá bè mǎnnì mu nyí tǔðke,
menie nhōō pōnténè mēè botí tēcīētè pūū.

17 Bembē bèè do náá nKuyie nke tú: Fūte ti borè,
fǒ mmuwērímú mumou yìè nha bo na ké ti dǎò ba?

18 Kuù móm̄m̄nku me ndo bè dǎò mesàà nkè mè
mpíéké be cēī mieke,
Mí nyí yóó yie mbeyibe kó itié.

19 Bèè wetí bè yà beyeibe cǔú tìl yēīti kè dè bè
narikemu,

kè dè pī mmudaá nwèè tu onitisàù.

20 Ti dootitǎbè bèè do ti kpǎnnè bè kpaá boà?

Muhǎǎ mmuù cǔúté be kpàti.

21 Wēte kétaunnè amáà Kuyie nkè dí narike,
a bo yà a wēte ke pètémè metuò.

22 Yie nkécǔuté itié nkù da duó nyì,
kéǎnné ku náaǎti a yèmmè mieke.

23 Kàa wētení muwērímú mumou yìè mborè,
ò yóó wēte ké da ímmu,
kè nsà kàa dētinnè a cīētè meyi.

24 Útóo a sǎǎ mmutǎǎ mmieke Ofii kó mesǎǎ nsààmè,
dootóo me kukó nkó yetárè mieke,

25 kè muwērímú mumou yìè nní ntú a kó mesǎǎ,
kéntú timátì péti kó yecúò a kpéi.

26 Kàa mpieti a kó diwèi Kuyie mmuwērímú mumou
yìè mbo dè,

kàa tūntē a ìkè ké nkù bùó.

27 Kàa ní kù bàntè kè kùu keè,

10 Kù mε nyé̄mu n tũ nkùù cε,
kè kù ò yàáké n yetìmu páíí mesəə nsààmè kōmε.

11 N naàcètè tũ nku nacêfṣ̀tè nyε,
n tũ nku kó kucε nku weti weti n yí dauté.

12 Ku tannò nyε n tũmmè,
n dɔərìmu ku náaṅtì yēmmè kè dè pēēté n yèmmè dó
tì.

13 Kè kuù tāāté tìmatì òmòù í bo wèè bo kù pàa?
Kù dó tì, kù ɔ̄ tì ndɔ̀.

14 Kù yóó dɔ̀mu kù tāāté kε bo dɔ̀ tì n kpéí
kù wùó nke bo dɔ̀ tì n kpéí tì sũmu.

15 Dεè te kè n kōmbù̀tì duò ku ìkè,
kè ò totí n yèmmè kufṣ̀waá nhṣ̄ kù nni mpĩnnèmu.

16 Kuyie nkuù dèite n kōmbù̀,
muwērímú muməu yiè nweè donné n kōmbù̀tì.

17 Bá nè Kuyie mme nni ndátinnémè dibiinnì n yí
c̄íéké.
Keyensù̀kè kù n dàtinné kè kèè í te.

24

*Isəbu náaṅtì səkémè: Kuyie nhṣ̄ yóumè kè beyeibe
ndəəri bè dó tì*

1 Ba nte kè muwērímú muməu yiè nyí tāāté obeéntì
kó yewe?

Ba nte bèè kù yé̄ kè bè í yau kù yóó bè pùtè yèè we?

2 Nte benitibè kε tuòko betəbè pénnè kó yetárè,
kε yuuku iwũṣ̄ kε duò mmucēmmu.

3 Kε ɔ̄ fietε iciribí kó musāmmarímú,
kε ɔ̄ εí dibànnì okúpokù nààfè.

4 Nè bε kpéí nkòo c̄irì ɔ̄ yóu kucε kédauté dikpàà
kè diheì kó bec̄iribè tu séũ séũ.

⁵ Kè bè sǎáténè yēsāmmarínnaṛè yèè bo tédǎntè,
ke ǎ pike yè kécíéṛé dikpáà tédǎntè kénwanti mudii
ke bo duó mbe bí.

⁶ Bèè taà dikpáà ke déénte tidiiti,
kè bèè tǎũ benitiyonkubè kó yetebe bè tu yè fínyĩ be
yàké yè.

⁷ Bèè ǎ nduó keyènkè detetirè bá bè í dáátí tiyààti,
bè í mǎke tiyààti ke bo kǎá mmuséé.

⁸ Kè yetārè ñnkè kó fetaafè bè nù,
kè bè bùúté ke mǎnté bè bo díéké dè ke kpènké yepèrè
borè.

⁹ Bè fèkù bekúpobè bí nyi,
kòo cĩrì í na ke yietí o bànni bèè fietè o yaàbòrì
dimáà ò do mǎke dì.

¹⁰ Kè beçĩribè cènti be tetirì bè fèke mèè kpéi mbe
yaàbòrè,
ke tɔu tidiiti kó yebuò nè dikònni.

¹¹ Kè bèè dii odifè kó yebe mekùò,
ke bè duò nkè bè niu fínyĩ kó yebe kè sinéyẽ né bè
kòu.

¹² Bèè duúnne mukũũ mbeè kó yedabùò ndàátí dihei
mieke,
bè bè kòutemu kè bè kuò nke békú meteèmmè,
Kuyie mme nyí yo be dabùò.

¹³ Benitiyeibe í nǎnne kuwenniku,
deè te kè bè í beí Kuyie nkó kuce
bè ǎ ì nkèté kuce kuwenniku kǎku.

¹⁴ Dè ǎ nkpaá ke uumu kòo nitiyeiwe ènte,
kékuo ocĩrì nè osénniwè.
Kè dè bìtè wèè naá nhoyúókù.

15 Wèè dauti dautinè benitipobè ò ð mbaa dihuri
mònni ndi,

kénnáá nkétú òmòù í yóó n yàmè dòo!

Kòo yèti wèe kǎǎ nho ìkè.

16 Kè dè bìtè bè rpuò yecàkè,

kè dè wenté bèe taá ticùtì,

bembè ðð í nyà kuwenniku.

17 Kè dè bìtè dè né wentému be borè,

bè manténèmu keyènkè,

bè ténke í kè mòkenè kufōwaá.

18 Oyeiwe ðð pōnté mecāã mme kufāākperikù kōme,

kòo tenkèe naá nKuyie ncōō kè,

ò ténke báá kōté képaàrè fínyī kó detie.

19 Kutayietí nè kuyiinkù dè ðð sūōtoomè timaàntì,

kudònkù yóó me ndi beyeibe.

20 Kè be yōbèe bè yè,

kè bèe naá nyebiè kó mudii sààmù,

kè benitibè bá ndenniní be kpéí.

Oyeiwe ðð do mutie kōme mme,

ò dàòrìmè yeime kó tiyeti nti memme.

21 Bè do fekù sihāũnsi kperè nde,

bá bè í dōori mesàà mbekúpobè.

22 Kuyie nnè ku kó muwērímú kuù ðð yóu kòo yeiwe

kó yewee sūũ.

Kuù ðð bè íi mbè ténke do í yé dii mònni ke dò mbè

bo nfòu.

23 Kuù ðð duó nkè bè mbo bá ke í yīèkù,

ku nònfè ðð í nyìté bè kèrí kùù ce ìnkè.

24 Bè níí deukoo dende bàmbà nkàa bè mōhítóo,

kè bèe donní dende bàmbà kékú betòbè kōme,

ke mótóo bè ã̃ senté tidiiti kè tì yĩmè.

²⁵ N nàké timóm̃m̃nti nti,
we mbo yĩ n nàké siyáàbìsí,
we mbo yĩ n nàké tì tu detetirè kpeti?

25

Bididaa nàké tì Isəbu kucε metāāmmè

¹ Kè Bididaa Suαα εì kouu béi nke dò:

² Kuyie nkpeñnìmu ke duò tikōmbùàtì,
kuù baké keĩnkè kəbe,
ke bè duó nkè bè bo kè dè bè naati.

³ Ku kó behāāpòmbè we mbo na ké bè kàa,
ku kó kuwenniku né í mí be we ìnkè?

⁴ Onìtì bo yĩme ke dò ò wetí Kuyie nyìkè,
Onìtì peité wè bo yĩme ke dò ò kpa meyei?

⁵ Otānkù yie me ntú otānkù ke í mí ku ìkè,
kè siwāā tu siwāā kè kù í sì wùò nsisààsì.

⁶ Kòo nìtì peité wè wèè né tú dibèù,
onìtì nwèè tu tεbeutè weè né bo nwennaà?

26

Isəbu tēñné tì Bididaa

¹ Kè Isəbuu ò tēñné kòo nùù dò:

² Ōmmε teèmmè ténke né mmε a teèmmè ocĩrì?
A teènnè òmmε wèè bàà nhòu?

³ A mè nnōmmèmu ke tiè nwèè í mōke meyèmmè,
benke we a ciimè nè a náàntì miεke.

⁴ We nni nwe a náánnèmmè dε kó tináàntì?
Ōmmε yeèmmè mmε mèè nàánnì a miεke?

Kuyie mbakémè kutenkù

⁵ Bədəmbè kǎntì aumu be ei bè borè meniε nfūǎ.

⁶ Kuyie mborè kudənkù feímu,
mukǔǔ nkó dihei í kù sərinè.

⁷ Kuyie nkuù pité tiwetì kè tì nùú mmeεε kubakù
yóu bíékè,

kè kuù nùnnó ketenkè detetirè.

⁸ Kuù pǎǔ nfetaafè yewetè mieke,
meniε mme nyí yǎnte yewetè kè yè kěté.

⁹ Kuù ǎǎ pité tiwetì kékǎá nku kpààtikàri, kè yewetèε
dí dàtínné.

¹⁰ Kuù kèété dàméèrì ò yó nfirì dè,
kuù kèété dibìnnì nè kuwenniku dè mànke dè.

¹¹ Kè Kuyie mpéi nkéínkè,
dè kè dimu kè ke sǎnkèε sǎntè.

¹² Ku wērímu muù te kè dàméèrì sǎnti,
nè ku ciimmè kù namè dàméèrì kó musímmù.

¹³ Ku nùú kó muyaá mmuù kǎútóo tiwetì kè tì
wenke.

Nè ku nòutè nte kù yèite yeitemè fəwaàyeife.

¹⁴ Ku tǎmmú kù pǐ mmù kó tekéètè nte mεmme,
ti yo ku tǎmmú kù pǐ mmù kó tináàntì sǎmpó nwe,
kè mù né bo péε metammè mediè
we mbo dáátí kékeè de kó metammè?

27

Isəbu sǎtémè o náàntì

¹ Kè Isəbuu sǎtè kémbekù o kpɛti ke béi nke dò:

² Kuyie mbomu kuù yete kù bo n kónnémmè,
kunku muwērímu muməu yiè kuù m píε
mmeyeñcaàrìmmè.

³ Kè n kpaá wei,
kè ku kó muyaá nkpaá ke yiè nh ãnnì.

⁴ N yí kpaá ke bo náké tiyeiti matì,
tìmatì báá yènnì n nùù tì tu siyáàbìsì kpeti.

⁵ N yí kpaá ke bo di duó nkunaatí,
nè m bo kúmè n yí yóó nenni n wetímè.

⁶ N yóó nnáámmu n wetímè,
n yí wèti n fɔnkúò.
N yèmmè í m bekùnè tìmatì ìnkè.

⁷ N dootitòu dèe ò dòò dè ãã dɔ̀d̀mè beyeiwe,
tì ãã tuàkení wèe cààrè tì tuàkení n dootitòu.

⁸ Ɔnti bo nkpaá onitiyeiwe baa tì?
Kuyie nkéété diì m̀nnì o fòmmu kó feyĩ̀fè?

⁹ Kè m̀yèncààrìmè ò tuàkení diì m̀nnì,
kòo kuà nke yu Kuyie nkù bo ò kèntáà?

¹⁰ Dè bo nhò naatinè Kuyie mmuwèrímú muməu
yiènáà?

Ò bo nkù yu yemà̀rè yeməuà?

¹¹ N yóó di benkemu Kuyie nkó tikpetì mà̀mè,
n yí yóó di sɔ̀nne muwèrímú muməu yiè ndó kédòò
tì.

¹² Di mómmə̀mbe di dè yàmu,
n né í yé mùù te kè di kpaá ke náá ndetètìrè kpeti.

Beyeiwè kperè yíémmu ke m̀e nyí yóó m̀ante

¹³ Nte Kuyie mbàanè tì oyeiwe,
muwèrímú muməu yiè mbàanè tì oyeiwe tì t́:

¹⁴ Kòò pié ibí kè ì sũ̀ mudoò muù ãã ì kònnè,
o yaabí ãã í ndi kénsànnè.

¹⁵ Bèè yenté yenté kè mutenkũ̀ mbè kùò,

be pobè keté ke báá kari be kũũ.

16 Kòò m̀ò̀t̃e idíítí kè ì sũũ mmutáá ndòmmè
ketenkè,

kè tiyààtì còú còú titátì k̃m̃e.

17 Wèe dè tikú kécóú nhosàù wèe yóó tì dàátí,
onìtì wèe wetí wèe yóó tieke de kó idíítí.

18 Ò maá t̃è c̃ĩt̃è í tú tekpetè,
tè dòñnè difii ndi bè ãã d̃ò d̃i k̃embaanè kupaku.

19 Ò yóó kú ke tú okpààtì nwe,
bè me nyí yóó tì nhò w̃ennénè kékũnnè
bá kòò èntè ò báá yà d̃em̃arè.

20 Kuf̃w̃aá nkuù ò do koò dàtinnè menie nh̃õ
dátinnémè kukó,
kuf̃w̃aá nkuù ò t̃ùót̃é tef̃d̃ónt̃è k̃m̃e keyenkè.

21 Kè diyie ỹèní k̃è bíékè kó kuyaakù ò t̃o kédéténè,
kòò uuté o cónni

22 Kè Kuyie nho t̃ãũ ipie mbá mesémmè í kù bo,
kòo cokù ke bo yenténè Kuyie nkó tenòùtè.

23 Kè bè ò wũ̃st̃i mudaá,
ke wúó nho c̃ĩt̃è ke ti ifontii.

28

Meciì nkó disàri

1 Timátì péitì kó yebòrè bomu bè tì waà ndè,
kè mes̃w̃ nkó yekàrè bo kè bè mè dèi ke ou,

2 ke dammù timátì ketenkè,
ke ãã p̃ũnnè yetárè kédèite dis̃w̃ũ̃.

3 Bemátìwambè ãã mííté muh̃ãá mmu kéta ketenkè
sò̀̀kè,

kéwammú kékíé ketenkè fũḏ,
yētárè yèè bo ke miékoo desòurè.

⁴ Bè ḏḏ dammú yefòtè ke cútóomu dedétirè òmòu í yóó
na kétuəke dè,
ké nkè nùú nke détirìnè benìtìbè.

⁵ Ketenkè tidiiti yìèní kèè ìnkè,
ke miéke né kùti ke kùtimu ke dò mmuhāā nke còuté.
⁶ Kèè tenkè miéke kó yētárè miéke yētāsààyè bè tu yè
safìi yè bomu.

Ketenkè miéke kó mutáā mmu bè dèimè mesəə.

⁷ De kó kuce fetúúfè í kù yé,
ditúsòu í yà de kó kuce.

⁸ Mukpasimmù mùu tá mumáà mù í tũnne de kó
kuce.
Dicìricìri marì mu nyí kèté de kó kuce.

⁹ Onìti yie me nhḏḏ nampemu dipèrì,
kékpeí nditārì kétuəke dì fiíkú dè,

¹⁰ kékeú yepèrè yefòtè kécútóo,
dèè kó dimàà tu desààrè onìti nònfè dè yàmu.

¹¹ Weè ḏḏ kpénné menie kédennení dèè do səri.

¹² Yé onìti bo péte dè meyèmmè?
Meciì nkó dikàrì bore?

¹³ Onìti í yé me donku màmé,
mè keté ke í bo kutenkù kuù mmieke.

¹⁴ Difòtìrì cūmpuri tú: Mè í bo m borè,
Kè dàméèrì tu: Mè í bo m borè.

¹⁵ Bè í mè cèkii nè mesəə nsààmè,
yoo a cōnné timátì péitì cidóò ké mè cèètenè.

¹⁶ Bá mesəə nsààmè Ofii eì kōme báá na ké mè ènnenè

ditásààrì bẹ̀ tu dì oníkìsì yoo bẹ̀ tu dì saffì dì báá yẹ̀
bennénè.

17 Məsəə nyoo timátì pẹ́ítì í mè tù̀ðke,
bá məsəə nsààmè kó fəbòòfè bá nsànnè ké mè
cèètenè.

18 Kè n ténke né báá buónè bẹ̀ d̀̀̀̀rinè dè mēdèi mbè
tu dè kòdài,

nè ditásààrì bẹ̀ tu dì kidisitári,
kàa m̀̀̀ke mēciì dè pēētēmu mēdèi.

19 Etiopii kó yētásààyè bẹ̀ tu yè t̀̀̀pàsì yè báá na ké mè
tù̀̀̀ke,

məsəə nsààmè móm̃mm̃m̃m̃e í mè tù̀̀̀ke.

20 Bè pieti ònke bíékè mēyèmmè náke?

Mēciì ncīētè borè?

21 Dè borè onitì yie mbáá na ké dè yà,
bá tenòtè t̀̀̀è p̀̀̀tì dēīnkè t̀̀̀è báá mè m̀̀̀ánè.

22 Dif̀̀̀tìrì cūmpuri nè kud̀̀̀nk̀̀̀k̀̀̀ dè nàá nke tú:

Ti k̀̀̀èmu nè ti to bẹ̀ nàámmè mē kpéi.

23 Kuyie nkuù máà yé mē cīētè kó kuce,
kuù máà yà mè ã dè.

24 Kè yé kuù ẁ̀̀ómmè nè ketenkè m̀̀̀nkoo,
kè kuù paké dèè kó dimàà bo ketenkè īnkè.

25 Kunku kuù benné kuyaak̀̀̀ kè yé ku kó kucéék̀̀̀k̀̀̀
m̀̀̀m̀̀è,

kè yé dà̀̀̀m̀̀̀è̀̀̀rì kó mēcūmpumē m̀̀̀m̀̀è.

26 Kuù kèétè fetaafè ikuó fè yó ntū nyi,
kè keuté kuce fetaafè yó mmíi nke yiè dè.

27 Mḕ̀̀m̃m̃e kù yàmè mēciì kè mè wenni,
kè yà mē wenniku m̀̀̀m̀̀è kè mè paaté.

28 Dè m̀̀̀nnì kénáké onitì kè d̀̀̀:

A bo ndémè Kuyie ndèè tu mēyèmmè,

ke dáátí meḍḍòrìmè sààmè tiyààtì kōme,
kè mèè tu kuyaàbomboúkù m bou kù n yuu.

15 Mîi do ã ntú tiyũḍntì kó inuḗ,

ke tú tihḍùtì kó itààke.

16 Ke tú besénnìbè kóo cicε.

Kòo pḍḍò màke tìmatì n ti wèhíní tì dò nkéndòmmè.

17 Mîi do ãḍ kéété beyeibe kó muyèi,
kéfietε ò pĩ ndè ke aaké.

18 N do tú n yóó kú n cīētè nte,

ké nyóó kú kè n we sũũ mmubirímú dòmmè.

19 N cīē n do ta kētuḗke menie mme,

kè n fāàtì níi mantè keyènkè.

20 Bè do ã nni nsāntímu sáà,

N wērímu do í deu.

21 N do ã nkè n nàá mbè nkémúmu n tú mù,

kè n yóó béi, bè dḍò yúóó nwe,

kénkémú n tú mù.

22 N do ã nkè m béi nhòmḗu bá n ténné,

Kè n náàntì mbè taà.

23 Bè do ãḍ nni mbaa ti baamè mme fetaafe,

bè ã mbaa mèè botí fetaketifè.

24 Bè do ãḍ yà n wèi kè dèe bè dimu,

bè me nyí nna ke bo sḗukũnne n yìikè.

25 Mîi do ãḍ tāāté ké bè neinè,

ké mîi mbaké,

ké mbo be tĩnnì mieke ke tú be kóo kpààtì,

ke báá mbèè yèmmè cààrè.

30

*Isaïbu wèntémè ò do dòmmè, ke né dòmmè di
mmḍnnì*

1 Di mmənni ibi iì né n daú,
inyi iì cicəbè do í sànnè m bo bè neínnèmè simó sù
cəmmù n wũš.

2 Bè keté ke do yóó n dɔ̀ɔ̀ ba?
Bə wḗrímú í yó mbo kéməntə.

3 Məsémmè nè dikònni dəè bè poté kè bè məté,
ke áá ntedəntè ke wanti bè bo mankoo mù
tedənkpetè ìnkè dèmarè í dè bo.

4 Ke kēĩti sifəkəsi sitekəsi yɔ̀, ke cáante,
kè itecĩē ntú bə kó mudii.

5 Bè do bè bətimu,
ke níí mbè bəti ke úú ke dò mbè tu beyóóbè.

6 Bè do fòu yekondake miəke nke,
titādènti miəke nè yepèrè fiè.

7 Bè do ɔ̀ nhoke tifāpèùti miəke nke ke kuò,
ke kūrí kūrí tifāàti miəke.

8 Bəmbə bèè do tú isĩntébi kè bə yètè í bo,
bè do puoti bè ke bè bəti dihei.

9 Bàm̀bà mbèè né n diè,
m̀iì né naá mbe kó feonnifè.

10 Bè m pèmmu ke m b̀tinné,
kè í yĩēke bè bo n suumè n ỳikè tinóntš̀t̀i.

11 Kuyie nkuù t̀t̀e n t̀ammù ke n dií nyifei,
kè bè dèkù n ỳinkè ke í ỳièkù.

12 Bè ité diťnni ndi ke còmmú ke m buò nyiwēĩ ke bo
m bə,
bè keu ice nyi ke kəriní m borè ke bo n dɔ̀ɔ̀ meyei.

13 Bè peri n cə nku,
bè wanti ke bo n kuəmu,
bè keté ke í dó òmə̀u bè teennè.

14 Bè tɛntɛ kuduotí nku, ke uríní yɛdombire ìnkè
mɛcǎǎ,
ke kǎrinè m borè.

15 Kufɔwáá nkuù nh auté ke kàútóo n sǎnni kuyaakù
ɔɔ yǐmè,
kè n wèl pɛɛtótó diwetiri kɔmɛ.

16 Di mmònni n fòmму muù paare,
meháárìmè kó yewe yèè n sǎńké.

17 Keyènkè mònni kuyonku kuù ɔɔ nni ncáá nke taà
n kǔɔ,
ke n dǎmmù bá nyí mǎke mɛom̐pùmè.

18 Kuyie mpí n yaàbòrì ndi nè muwɛ́rímú ke tùte,
kè dè cɛ́tínnè n fǎńí.

19 Kuù m bɔ ntisǎsǎǎtì miɛke,
kè n sǎáténè mutáá nnè mutápeí.

20 Kuyie, n kuðnnè fǎ nwe, a mɛ nyí kém̐mú,
n cómmú a ìkè nke, kàa bùútóo n kpéí.

21 A tiikení n kpéí nke,
a m puotìnè a wɛ́rímú mumɔu ndi.

22 A n tùóténè kuyaakù nku ke tɔ ke kǎrinè,
kè kuyaakù m puotì ke n kóommu.

23 N yému ke dò nha n kǔntinè mukǔǔ mborè ndɛ,
timɔu kó dimúnnémáù.

24 N do í fǎũnko bɛcǐribè,
bɛcǐribè do ɔɔ í nkuð nkè m bùútóo.

25 Bèè do bo meháárìmè miɛke n do bɛ kuðmmu
mɛsém̐mè,
mɛsém̐mè do m bonèmu bɛsén̐nibè.

26 N do yé ke tú n yóó yà mɛsàà mɛɛ,

ke né yà meyei,
n do yé ke tú kuwenniku kuù kèríní,
ke né yà dè m bìtòomè.

27 N nautì tii kònnì ke kónnì,
meféũtímè kó yewe yeè n sǎńké.

28 M bonè meyeñcaàrìmè mmè, diwèi í bo,
kè n kó tináaǎtì tu didabònnì benìtìbè cuokè.

29 Kè n dabònnì te kè n naánnè yekpamaà,
ke neitinè icuo.

30 Kè n kǎmmè sùute ke pekíi,

kè n kũǎ binè kukǎntonnikù.

31 N kùtìdùkù naá mmukũũ nkǎku nku,
kè n tārife naá ndidabònnì kǎfe.

31

Isəbu nàkémè ò í cààrèmè mùmamù

1 N do dǎunnè dinùù ndi n nuǎ nke dǎ:
M báá wénté osapàà nkóò yaá.

2 Kuyie nna nni nduó mba keĩnkè?

Muwèrímú mumǎu yiè nna nni mbaanè ba dèè tu n
kó tiyeti?

3 Beyeibe beè òǎ yà meyei,

kè becaàrìbè kó ticǎnti tú meféũtímè.

4 Kuyie nsàà í wúó n kéri kùù cǎà?

Kù í kaa n nacèfǎtàà?

5 Kè n do nfòù siyáàbìsì mièke nke,

kè n do kéri mesòummè kó kuce nku,

6 Kuyie nhá m benné a kó tɛbiètè,

a yóó yàmu n yí mǎkemè meyei mmamè.

7 Kè n naàcètè do nyóu kuce sààkù,

kè n yèmmè do ntũnne n nuə ndómè,
 kè mutõnyeimú mamù do nsãũ n nəu,
 8 Kè dè do dò mmemme otə̀u mə̀u kəũ m buətí dè,
 bèe u n fiíkú dè.

9 Kòo nitipòkù mə̀u do yũś n yèmmè,
 kè n do nhòke n népotù̀ bòrì ke baa o pokù,
 10 Kè n do ndò̀ memme, m pokù mómмуə nnaá
 mbetə̀bè kó kudaakù,
 bá wè kòò nhò dò̀rinè ò dómè.

11 Ke yé dè túmè meyei ndiemè mme,
 bá wè̀ beéntì kòo yé ke dò mmè m̀annè dikpetíntou.
 12 De kó meyei nna ndò mmuhãá nké n cóúté kékuə,
 kécóúténè n kperε m məke dè deməu páíí.

13 Kè n kóo tãntì mə̀u níí do nyĩ nh ò dò̀
 n dò nkóò dò̀̀ tì kè n tì nhò yetenè,
 14 Kè n do ndò̀ mebotí kè Kuyie nni nsei n yĩme?
 Kè kù tì nni mbekε n kù t̀énné ònti?
 15 Ke yé Kuyie nkuù máà ti dò̀mè mí nnè be,
 bá wè ti yə̀bè pə̀utì miεε,
 kuù ti p̀itè ti yə̀bè pə̀utì miεε.

16 Kòo cĩrì níí do ndó dèmarè kè nh ò m̀ante,
 kòo kúpokù níí do nkuè nkè m bùútóo,
 17 Kè n do ɔ̃ nyo n diitì m máà ke báá pã deciribire!
 18 Nè m bíkémbéntì miεε m pètinke tú iciribí cice
 nwee,
 nè n yènnímè n yə̀ pə̀utì nti ke p̀anke ntú bekúpopè
 kóo teéntì.

19 Kè n do ɔ̃ yà osénnìwè wè̀ kpa tiyà̀tì,

ocĩri wèè í məkε kuyààkù ke daati,

²⁰ kòò í nni ndəunnè mutōmmú,

kè n yí nhò dàtínné kuyààkù ke tònkùnne o kǎntì.

²¹ Kè n nòutè do yau iciribí ìnkè,

n yé mèè kpéí nke dò bebeémbè yó n kónné,

²² Kè n do dǎò mebotí m bakùu tǎte kù tuuténè dè m
baayuu,

kékéété n kpāncentuku borè.

²³ N dému Kuyie nkó tibeéntì,

M báá dáátí kécómmú Kuyie nkperíkù ììkè.

²⁴ Kè n do tùóté n yèmmè kéduó mmesəə,

Kè n yèmmè do mbo mesəə nsààmè ìnkè,

²⁵ Kè n do mpətì m məkemè tikpàti mediè,

Kè n do nfũũ n yèmmè n nòutè waá ndè ìnkè.

²⁶ Kè n do nyà diyie kó menáà,

kè n do nyà otànkù péimè ke kéréi kè dè wenni.

²⁷ Kè dè do nyũš n yèmmè

kè nni ndò m bo nínkú ké dè dəu.

²⁸ Kè n do dǎò mebotí,

meyei ntó mme mèè mǎnnè dikpetíntou.

Ke yé m bùtínnémè Kuyie nku kunku kùu bo ke ìnkè.

²⁹ Kè meyei ndo sǎńké n dootitə̀u kè n yèmmè nnaati,

kè diwèi níí do n kuò meyei mmèè ò tùàkení me kpéí.

³⁰ M me nhǎǎ í nyie nke pǎ n nùu mǎfiè nkè dì bo ò

bǎnté kusìnkù,

ke dò wèè kú.

³¹ Bèè do taà n cǐètè be miεke we ndo əə yí ò í diè

nyimaa?

³² Opǎò do əə í nyié nditowaà,

2 Dammu naàmùnkù kou Buusi weè do peité Badakɛedi kòo peité Ediu. Weè Ediu miɛke do peike Isəbu mediè ò yěmmè ò tú wèè wetí kè Kuyie nné ò nìíté.

3 Kòo miɛke yènnè o népobè betāāti bè í yà mèè kpéi mbè yóó ténne tì Isəbu. Dèè benkú Isəbu naatimè kè Kuyie nyí naati.

4 Ediu do kpaá cīékému ke mu nyí béinnè Isəbu ke yé o népobè betāāti do ò kòtínèmè.

5 Ò yà dii m̀nni ke tú o népobè betāāti nò ténke í táurì kòo miɛke peike mediè.

Ediu nàkémè dèè te kòo d́ kébéi

6 Kè Buusi naàmùnkù kou Badakɛedi birɛ Ediu béi nke d̀:

N tú debirɛ nde kè díndi tú bedakótíbè,
dèè te kè n yàte bá n yí dàátí ke bo di benke n kó
meyĩtímè.

7 N yèmmè do dò ndi me ntúmè bekótíbè, dí yé di bo
béi ntì
ke yé ndi bie mme nsũũmmè dí m̀ke m̀ciì.

8 Ke yé ba kè muyaá mmùù bonè onìti muù ò ciinko,
muwērimú muməu yìè nweè mù nhò duó.

9 N kòté weè í tú n yé dèè wenni,
a bo nyémè dèè sié í boní tikóti borè.

10 Dèè te kè n tu dí kénté kè m béi,
kébenke n kó meyĩtímè.

11 N yèmmè do dò ndi yóó náké timati nti,
n do di kèmmúmu ke bo keè di yóó yí mù,
kè n yà di bo náké tì o náaǹti ìnkè.

12 N do di kémmúmu məsàà nke s̄s̄ ndi kóò m̄òu í na
ke sei nyIsəbu,
ke s̄s̄ nhò nàá nkè di í t̄enn̄n̄nko.

13 Di yèmmè bá ndò ndi tú məciì nyembè,
Kuyie nkuù yóó ò na tináànti dè í tú onìti.

14 Isəbu do í náánnè mí nwe,
n yóó ò t̄énné tì yó ncáánnèmu di kp̄eti.

15 Dè di dimu di í yà di bo ò t̄énné tì,
yētannò yēè di d̄ònté.

16 N do di kémmúmu di me nyí náá,
di me nyí n t̄enn̄n̄nko t̄imatì.

17 Dè t̄ùàke n kó dim̄n̄n̄n̄i ndi kè m bo béi,
n d̄ó kébenke n kó meȳí̄t̄ímè mme.

18 M m̄àke tináànti péu ndi,
dè nh̄ ɔ̄t̄ímu ke n c̄ókíí m bo béimmè

19 Dè f̄ánnimu mmiēke mēnàà mmèè bi me k̄ōme,
bè c̄ũǎmè kud̄uk̄ù kè kù d̄ó k̄épotē.

20 N d̄ò nkébéi mmu k̄épété m̄uyaá nkéwei,
n yóó béimmu k̄é̄t̄énné Isəbu tináànti.

21 N yí yóó ȳote òm̄òu,
m me nyí yóó duó nh̄òm̄òu kunaatí.

22 N keté ke í n̄ə nke duò nkunaatí,
kè m mè d̄òò wèè n te ò yóó n túót̄ému bàmbà.

33

Ediu béimmè ke tú Kuyie nh̄ōō caummu onìti

¹ F̄s̄ nyIsəbu k̄énté k̄ékeè n d̄ó k̄é béi nt̄i:

Keè n d̄ó ke dá náké tì tim̄əu.

² Nh̄ ààtemu n n̄ùù ke dèè,

kè n nónɔɛnfè nampú n nùù miεke.

³ Nè meyèmmè memáà ndi n yó nnáámmè,
N dɔ kénáké n yé dè nde weti weti.

⁴ Kuyie nkó muaá mmuù n dɔ̀̀,
muwērímú muməu yiè nkó muaá mmuù te kè n
fòù.

⁵ Kàa bo na ké n kpénné tináaàntì,
a báátí kénwāké kè ti máuté.

⁶ Mí nnè f̄́ nKuyie mborè ti mamu òmòù í p̄́ééte otòù,
bè ti dɔ̀̀nè mutáá mmu tidé.

⁷ A tū mbá nni nyĩ̀̀kù kàa bù̀̀tì duò,
N yí yóó da benke tikpetì.

⁸ A b́́i ntì n tì kèèmu,
a tannò yènní ke tamu n to.

⁹ Kàa tu a wennimu Kuyie nyì̀̀kè ke í m̀̀ke
meyéimè,
ke d̀̀ mpáí páí ke í m̀̀ke meyei mmamè.

¹⁰ Kuyie nkuu me nyàmu kù da sei ntì ì̀nkè,
ke da wúó nku dootitòù.

¹¹ Ke tàú nha naàcèi timátì,
ke paké a nacèf̄̀tè yeməu a ḱ́rí yè.

¹² Isəbu mí m bo da náké kè ò̀̀ d̀̀ a càà̀̀emu deborè,
a í naati Kuyie ndeumu, onitì í d̀̀ nké kù nènninè.

¹³ Dè d̀̀omme kàa kù séí?
We mbo na ḱ́énné kù bèkú tì timəu?

¹⁴ Kuyie nh̄̄ b́́imu me mborime miεke yoo nè
met̄̄mè miεke kè ti me mbá ndake.

¹⁵ Kù ò̀̀ b́́imu nè tidò̀̀ntì keyènkè,

benitibè duó dìi m̀nni kè be nuo ncĩẽke, kè bè yè nke duó.

16 De m̀nni ndi kù ãã benkemè benitibè kù dó ké bè benke ti,

ké bè cau mmesomme.

17 Kù ã ndó képaannè oniti nwe mutõmmú yeyimu, képatenè onitikperì tefentè tèè na nhò pĩ.

18 Kù ã ndó kòò deeténè kufõti nku, kènte kè wèè yenténè mukũũ nkó fecièfè.

19 Kuyie nhõõ bonté m̀nni mari oniti meféũtímè, kòò dóú ndidóú ke bo yṹs̄ nho to nyè.

Kè kuyonku ncáá nho k̀nti timou,

20 kènte kè wèè pẽ mmudii mumou,

ò do n̄nnè tii diiti ténke bá nhò naati.

21 Kòò k̀nti móté kàa wènté a báá yà tì k̀te kè.

Kòò kṹs̄ yèè do s̄ori kè yèè feité.

22 O naacètè tèè nà kufõti bènni,

kòò duúnnè kudonkù.

23 Kè dè naati Kuyie ntõnni mari dìi nàá nti kpéí Kuyie mborè di bo yènni Kuyie ntõrè tekoupiítè (1000) mieke

dìi nàá mbenitibè bè dò nkéndõari mè.

24 Kè mesémmèe pĩ nKuyie nkè kù dò:

Deeténè we kòò báá ta kufõti.

Kè ku tõnni dò m pètému tidonti o kpéí.

25 De m̀nni kòò wète kéhẽnké kèsũũkè kènaá nhobíè,

kènaá nhò do cẽnti ke dòmmè.

26 De m̀nni kòò kuónnè Kuyie nkùu ò kènté,

kòò nkəri ku cĕtè nè diwèi ke yĕ kù yóó tũntemè o kpeti.

27 Kòò ndiè nke náá mbenìtìbè beməu ke tú:
N cààrèmu ke yeténè ikuó kù me nyi n yietí n yei.

28 Kù n dontému bá n wēnnì í tati kudənkù, kè n kraá fòu ke wúó nkuwenniku.

29 Kuyie mpĩ mmuù tōmmú onìtì kpéi,
ke kónnì kuce mēdémè mētāāti dè bèkú mè.

30 Kè dè bo yie nkè kùu ò dènnenì kufāti,
kòo wēte kĕyà befòubè wùó nkùu wenniku.

31 Isəbu kénté kékeè n tú mù,
yĩ só kè n bēi.

32 Kàa məke tìmatì ke bo bēi nhá bēi,
n dómú ke da duó nkunaatí.

33 Kàa me nyí məke tìmatì á nni nkémmú,
a yĩ só kè n dá benke mecìi.

34

Ediu səkémè ke sei nyIsəbu

¹ Kè Ediu baa nsəké o náàntì ke bēi nke dò:

² Díndi mecìi nyembè keèné n túmu,
díndi bèè məke meyèmmè kénténè n náàntì.

³ Ditoò bààtìmè tináàntì,
dinùù me mbaàtì mudìi kó kunaatí.

⁴ Yóunè kè ti bate dèè sié,
yóunè kè ti wammú dèè wenni.

⁵ Isəbu me ntu wenwe wennimu,
kè Kuyie nkuù dó kòò nìnté.

6 Ò tu bá nè ò me ndòòrìmè dèè sîé, Kuyie nhò wùò
nsiyáàbìsì yìè nwe.

Koò poté koò kàute ò me nyí cààrè mùmamù.

7 We mbo dèmarè ke dònne Isəbu?

Wèè nàá nhò dómè ke í yīèkù?

8 Wenwe wèè dàpúnè meyei ndòòrìbè?

Ke neitinè benitiyonkubè?

9 Ke nàá nke tú ò bo ntaunnèmè Kuyie ndè tu detetirè
nde,

dè í màke mucóntimu mamù.

10 Díndi bèè màke meyèmmè kénténè n tú mù:

Kuyie nyí tú kùù dòri,

muwèrímú muməu yìè nyí tú wèè dòòrìmè í síé.

11 Kù yieti benitìbè be dòòrìmè dòmme mme,

kù bè fəku be dòòrìmè dòmme mme.

12 Kuyie nyí tú kùù dòri bìtì,

muwèrímú muməu yìè ntū ntimóm̄m̄nti nti.

13 Òmòu wèè í yē nKuyie nni mbaké kutenkù,

òmòu wèè í kù bànnε kutenkù.

14 Kè dè dò nKuyie ndo dake ku mää kpéi nke,

kè kù dèite ku yaá nnè ku wemmu.

15 Dèè kó dimàà wei dè na nkumu dimònni dimàà,

onitì na nwètemu mutáá mmiεke.

16 Isəbu kàa màke meyèmmè kénté n tú mù,

keè n nààntì.

17 Wèè í tū ntimóm̄m̄nti ò bo na kébaatáà?

A bo na kései nwèè wetí ke tú o kperàà?

18 Kuù mää ɔ̄ náké okpààti ke dò ò tu oyeiwe,

kénáké sikpààtìbìí ke dò sì tu benitikòùbè.

19 Kuyie nkunku í kommu sikpààtìbìí,

n yiemmu n yetímè n ténke báá dǎò meyei.

³² N cǎarè dè kè mu nyí yé,

a dè nni mbenke n ténke báá dè yíé.

³³ A yèmmè dǎò nkuù ò potáà?

A í mè nyiemme kù tǎǎté tì,

fǎǎ mè nyémè kù dǎò nkédǎò tì,

a tǔ nnáké tì.

³⁴ Bèè mǎke meyèmmè bè yóó béimmu,

meçii nyembè bèè n kèmmú bè bo yí:

³⁵ Isəbu í yé ò tu mù,

o náaṅtì í mǎke tì co kèè bíékè.

³⁶ Isəbu náaṅtì me ndǎnnè beyeibe kpeti nti.

Meḅennímè nsǎké koð tǔðkùní.

³⁷ Ò sǎkému ke dǎke caari ke kéri,

ò í yie nke bo banté o caarimè,

ke sũũnko tináaṅtì ke sǎǎ nKuyie.

35

Isəbu í mǎke tináaṅsààtì matì ò bo béi nti

¹ Kè Ediu baa nsǎké o náaṅtì ke béi nke dǎò:

² A yèmmè dǎò nha naatimu nyáà ba

a tú dǎi mǎnnì a wenni Kuyie nyìlkè?

³ A náá ndǎi mǎnnì ke tú kàa dǎðri meyei nKuyie
nkpèti í bo?

Kàa yóu meyei nkù báá cǎnte mùmamù?

⁴ Mí m bo tì nda ténké,

n yóó tì ndi wènnému fǎ nnè a népobè.

⁵ Bóuté keĩnkè káyà,

wénté tiwetì káyà tì da díetirìnèmmè.

⁶ Kàa dǎðri meyei ndè kàa mba Kuyie?

Kàa caàrìmè dó m̀e sũũ ndè bo kù d̀ò ba?

⁷ Kàa wetí dè duò m̀ba Kuyie?

Kù bo cəutè ba a ǹùtè mièkè?

⁸ Kàa d̀rì a caàrì a nitit̀òu nwe wèè da d̀onnè,
kàa wetí dè teénnè a nitit̀òu nwe.

⁹ Kè benitiyèibe sũũ mbè ò mbè kuònnèmu,
kè bedièbè d̀rì bè ò mbè kuònnèmu ke békú
meteèmmè.

¹⁰ Òm̀òu me mbáá yí: Yé Kuyie nkùu n d̀ò kù borè?
Kunku kùu ti duò nyiyie nkèyènkè.

¹¹ Kunku kùu ti duò mmècìi nkè mè p̀èèté
tiwanwantì k̀òmè,
kunku kùu ti ànnè meyèmmè kè mè p̀èèté sinəə m̀òke
mè.

¹² Bè né kuòmmu, kù me nyí bè c̀óú,
benitiyèibe kó sifeí kpéí.

¹³ Bè kuò ndetètìrè ndè Kuyie mbáá bè kènté,
muwèrímú muməu yìè nyí dake be kpèti.

¹⁴ A mè nyèmmè a í kù wùómmu,
kù yému a kpèti á nkù kèrímú.

¹⁵ A me nyèmmè ku mièkè ò ò í mpèike oǹtì,
kù keté ke í dake oǹtì kó mecaàrìmè kpéí.

¹⁶ Isəbu a s̀h̀té ke náánkomu,
a yeimmu dèè te kàa sũũnko tináàntì.

36

Ediu nàkémè Kuyie ntièmmè benit̀ibè

¹ Kè Ediu baa nsàké o náàntì ke béi nke d̀ò:

² Isəbu nkpaá kémmú kè n tì nda wénk̀unne,

tináaṅtì kpaá bomu Kuyie ndó n da náké tì.

³ N yíētímè yóó tuəke dè í tòké,
n dó kéduó nwèè n dòò wènwè kunaatí.

⁴ N náá ntimóm̃m̃nti nti n yí sóú,
meyíētímè móm̃m̃m̃me yie nweè tùəkení.

⁵ Kuyie nkpeññimu kù í yetírí òmòù,
kè kù b́ei ntì tinti.

⁶ Kù ã̃ í nyóu oyeyiwe kòo nfòù,
kuù ã̃ nkóm̃m̃ú osénnìwè.

⁷ Kù ã̃ í ndétinne ku nònfè bèè wetí be ñnkè,
kuù bè kànnìnko yekpààtikàrè, kè bè yè kàrì sáà,
kè tefentè né bè p̃í.

⁸ Kè bè bè tàú mmef̃imme,
kè bè áarì mediè.

⁹ Kù bè benkú be caàrìmè mme,
nè bè yetírímè ku kp̃eti ke ã̃ sifeí.

¹⁰ Kù bè caúm̃mu ke tú bèe kénté ku tié,
ke bè náa nke tú bèe yóu meyi mmudòòrìmù.

¹¹ Kè bè kénté ke yie nku kp̃eti,
bèe deè be we nè diwèì,
kéntuó nkédeènnè be bie.

¹² Kè bè me nyí yie nke kénté mudoò mùù bè doti,
kè bè bo kú bè í banté mèè kp̃eí.

¹³ Benitiyeyibe bie miəke ã̃ mpéimu Kuyie,
bè me nh̃ó í nkù kuónnè kù bè poté diì m̃nnì.

¹⁴ De yembè ã̃ kú be b́entì nti,
bè ã̃ ndauti dautinè betəbè mbe kékūnté be fòm̃mu.

¹⁵ Kuyie nh̃ó yóu kè mef̃éūtímè tùəkení ku kəbe
kè kù bo bè duó nyitié nyi,
kù ã̃ yóu kè bèe f̃éūté ke bo kù kèntému.

16 Kù dó ke da denne mesémmè miēke nke,
ke da tanné metuò mmiēke,
kàa nyo ndesààrè.

17 Kàa yèmmè me ndònnè beyeibe kōme,
tibeénti doti a ìnkè nke.

18 Kemieke báá da souté kàa sǎá nKuyie,
ticuuti bá nte kàa dauté.

19 A dabònni dii í yó nte kàa yè mesémmè miēke,
bá kàa dó a kuónnè a wērímu muməu.

20 A bá mbaa keyènkè bo tuəkenímè kécíe mbenitibè.

21 A ndake ke báá yie nkétũnne meyei nkó kuce,
ke yé deè temè kàa ta mesémmè miēke.

Kuyie mbakémè deməu

22 Kuyie ndeumu ke kpeñni,
we mbo na kéduó nyitié nkù duò nyi?

23 We nkù benkú kù dò nkédòòmè?
Ke bo na ke kù nàké ke dò: A yetəmu?

24 Benitibè beməu ku nsánti ku tōmmú kpéi,
fǎ mmúnke, a nyé ké nkù sánti.

25 Benitibè beməu mù yàmu,
medétimè mme bè mù wùónnime.

26 Kuyie ndeumu ke mènke deu,
ku bie nyí dò nkaa nkédeè.

27 Kuù òó yǎá mmenie nkédee nkeìnkè,
kè deè dǎò yewetè kè fetaafe ni.

28 Kè yewetèe fè cūñni,
kè fè nniu benitibè beməu ìnkè.

29 We mbo na kébanté yewetè cèntimè?

We nyé fetaafe dabònni dòmmè tiwetì miēke?

30 Kuyie kuù òó míité kuwenniku tiwetì miēke,

kè dàmmèrì ndo nsàũ.

³¹ Kù piú yebotè nè fetaafe nfe,

ke ye dùò ntidiiti mediè.

³² Kù pikù fetapièfè nfe ku nòutè mieke,

ke fè bammù kù fè dónè wè.

³³ Fetaafe dabònni dii òò benke Kuyie ntòónnìmè,

ke iwũò mómmanyi nyé kù duunnìmè.

37

¹ De kó fetadiefe donné n kòmbùtì nti,

kè n dinni au ke dó kètõte.

² Kénténè, di bo keè Kuyie mpéúmè metammè,

di bo keè fepièfè fèè yìèní Kuyie nnù.

³ De kó fepièfè cèntemu ke fité tiwetì timou,

ke tũðke itemmànke imou mieke.

⁴ Kè ti kèè Kuyie ntammè ùùtimè,

ke péu metankperímè,

kè itapie dàátí tipùtì timou.

⁵ Kuyie nhòò pèe mmetankperímè mme,

kè mutòndiemùu dòò,

ku tómmú ti báá na ké mù banté.

⁶ Kuù òò péi nfetaafe mátàrè ke dò: Donè ketenkè,

kénáké fetaafe ke dò: Ni mekperímè.

⁷ Kè benitibè tómmúu cómmú,

kè dèe yie nkè benitibèe banté ku tómmú.

⁸ Kè tiwanwantì taá ti sòrè keduo

titàdèntì mieke.

⁹ Kuù òò íinní kuyaakperíkù kubakù cànkù bíékè,

kéduó nkè muséé nyènní kubakù yóu bíékè.

¹⁰ Kuyie nkuù òò fuute kè menie mpíité ditàrí kòme,

kékpenke kénaánnè timátì.

11 Kuù ã̃ píe mmenie nyewetè kéduó nkè yèe cíété kémmíí ntipî̀tì timəu.

12 Ke keroo ke wĩētini ke d̄ə̄ri kù dómè kù yē nyè nhōmmè kutenkù kuməu miεke.

13 Kù ã̃ yè t̄ōnní m̄ənni marì ke bo yṹ mbenitibè to nyε,
yoo kùu bè d̄ò m̄esàà.

14 Isəbu kénté kékeè!
Yí só kéwénté Kuyie nd̄ò̄ri t̄i dieti.

15 A yé Kuyie nni yewetè m̄è botáà?
A yé kù ã̃ yĩme kè yewetèe míítáà?

16 A yé yewetè nùú m̄è botí k̄ĩnkàà?
M̄eciì ndiemè yiè nweè m̄è d̄ò.

17 Kubakù c̄anku kó kuyaakù ã̃ cómmú, kè ketenkèe tonkè,

kè f̄́ nwèè kó tiyà̀t̄i t̄onkè kè kuyiinkù da p̄í.

18 A bo na k̄epité tiwetì kù d̄ò̄m̄è kè tì kpeñni ke d̄ò ntewéitè,
ke d̄ò ntimáti bè yiè ntì ke utáà?

19 A né n náké ti d̄ò nké kù nàké tì,
tì í d̄ò nkéna kénáké t̄imatì,
d̄è tì d̄ò mbì nwe.

20 M bo na k̄écau nKuyie n dómè k̄ébéinaà?
N d̄òmmu ké kù nàké kè ku nyéà?

21 Óm̄əu ã̃ í nyà diyie yewetè di dàátí dii m̄ənni,
kè d̄è nyóó yíe kè kuyaakùu yè k̄aútóó kè bèe di yà.

22 Kuwenniku yièní kubakù yoú bíkè nke,
kè ku kó kumietoo fité Kuyie nke duò tikōmbù̀t̄i.

23 Muwēřímú muməu yìè ntu Kuyie nti báá na ké kù
 nìnte,
 kù deumu ke kpeñni kè ku beénti sié,
 kù me nhõõ í nfěũ nwèè wetí,
 kù bekù sei nwe.
 24 Dèè te kòo nìtì dò nké nkù dé,
 ku kpeti í bonè bèè yèmmè dò mbè wetí.

38

Kuyie mbənté dìi tancĩnni Isəbu

1 Kè ti Yiè nKuyie nyúńi Isəbu kuyaakperíkù
 miéke kóò beke ke dò:

2 Wenninwe de yìè nwèè dó kédinne n yèmmè,
 nè tináańti detetirè kpeti?

3 Pĩ nhamáà onitidòù fǎ,
 n yóó da beke tináańti nti kàa tì nni ntěnné.

Kuyie nkuù baké keĩnkè nè ketenkè

4 Mí nKuyie n do yóó píité ketenkè kàa bore?
 Kàa ciì nkè tùòke kàa yé a béi.

5 We ndò ke benné, a ò yéà?

We ndo dǎú nkuhõũ ké kè benné?

6 Yesãńkè yèè kè cùó yè còmú ba nyĩnkè?

We ndóú nke pũũ kó ditári ketirì?

7 Sikũwentéwǎã do diè ndii mǎnni ditĩnni,
 diwèi do bo dii mǎnni Kuyie ntǎrè kè yè iú.

8 We nkpetínné dàméèrì kó yecàkè?

O nie ndo puńi dii mǎnni de miékení nè
 muwēřímú?

9 N yóó dátínné dìi m̀ǹnnì dàm̀éèrì tiwɛ̀tì tiyà̀tì
k̄ōme,
kè yewɛ̀tè ntú o kó tɛyàbòtè.

10 N yóó cónné dìi m̀ǹnnì dàm̀éèrì ke bo ò kèéte
kum̀anku,
kékpɛ̀tínné dicà̀u kèpáá.

11 Kóò nàké kè ñ̀ d̀: A n keriní ke kããku diɛ nha báá
sénté.
A ní yó nkááké diɛ ñ̀de kàa néfɪ̀nfɪ̀rè w̄rímúu deè.

12 Nè a bomè a mu nnàké dikũnweñ̀nì ke tú:
Wentáà?

Yáa a benné diyiè dì bo yènnì dìi b̀rì?

13 F̄s̄ ã̄ duó nkè d̀e wenkení kutemm̀anku
ke kpéétè beyeibè be s̀ràà?

14 F̄s̄ ò̄ nte kè ketenkè wũ̀k̀u feité
kéceete mèðrímè tibanyà̀tì k̄ōmà?

15 Kè beyeibè pà be kó kuwenniku
kubak̀u k̀u do yuo kè k̀u kèétáà?

16 A ta dàm̀éèrì ke t̀ò̀ke o f̄ũ̀ de miɛke
ke cè nkè ta dàm̀éèrì bintuotàà?

17 Bè mu nda benke mukũ̀ ñ̀hèi kó yebòràà?
A mu nyà kudənk̀u kó yecàkàà?

18 A na ke yé kutenk̀u duó ke mamàà?
Kàa de yé a n nàké kè n yà.

19 Ɔnkuce kər̀inè kuwenniku eì?
Dibiñ̀nì ciɛ kó kuce borɛ?

20 Kè bè tu a dè ỳnì a bo yà de c̄iè̀tàà?
A bo banté de eì kó kuceà?

21 A dò nké ndè yému,
ke yé a do bomèmu de m̀ǹnnì,
kàa we sũ̀ nkè í dò nkékaa nkédeè.

22 A tùòke mupãã mboomu kó diheìà?

A yà fetaafe mátàrè kó dikàrì yè boràà?

23 A yé n dè dòò ke dàu ndè meyei nkó diyie kpéínáà?
N dè dáu ndè mudoò nè yekpàrè de kpéínáà?

24 A yé kuwenniku òò yènní dè képitè kutenkàà?
Diyie yìèni kèè bíékè, kuyaakù iitiní dè ke fuu
kutenkàà?

25 We nkpeté fetaafe yenébòrè?

Kè we nhänné kuce fetapíèfè tū nkù?

26 We nhò duó nkè fèè ni ketenkè òmòu í bo kè?
We nhò nte kè fèè ni fekpáfè òmòu í ã dè?

27 We nhòò yí fèè cūñní menie dikpàà,
tedòntè dàméèrì í borè
kénte kè timusūūti yènní?

28 Fetaafe mòke fe cìcàà?

We nné péi timaàntì?

29 We mpùó nke peité fetaafe mátàrè?

Mupãã nkóò yó tú we?

30 Muséé nhòò pí mmenie nkè mèè kpenkemu ke naá
nditári,

kè menie nyínkèè naá nkupèrikù.

31 Siwãã kó tenúntè sì nùú ntè tu òntè?

A bo na képitè kuhòò kùú sì píitáà?

32 Fòò òò denneni kutennakú tiwetàà?

Fòò denneni mukorimu nè mudakàà?

33 A yé ikuó ìì bo keínkàà?

Fòò te kè ì pí nyi tōmmú ketenkàà?

34 Kàa béi a tammèe tuòke tiwetì,

kè menie ncúténí ke da dátinnáà?

35 Kàa péi fetapíèfè fèè keà?

7 Di kpɛti í bonè diheì kó kutoweku,
ocɛnti í kpaá ke bo di péi.

8 Dì firì yetārè Ìnkè nke ke waà mmudiì,
dì dó dè tu timusũtì.

9 Fehāātìnààfè bo yie nkàa fè pīñnè mutōmmàà?
Fè bo yie nkéwenté dinaadieà?

10 A bo pítínné fehāātìnààfè kuhõũ kè dò fèe duaà?
Fè bo nderi dikāã ke da tũ nke duó ipēnaà?

11 A bo yī fe wērímū deu ké n fè táà?
A bo yie nké fè duó nha tōmmàà?

12 A bo ntá ke dò nfè bo katε kēwētenáà?
A bo fè toū ntidiiti ke dò fèe ti kpēnnáà?

13 Fecònfè fèti pīntimù í yóù,
kè fe fèti màke ticitī yòntī mesàà.

14 Fè né ã nké fè daú nfē yiē mmubirímú miεke fè
pēētému,

kè yè nduó dendē mubirímú tonnìmū miεke.

15 Fè keté ke bá nyé ke dò nhonitī bo na ké yè nà,
yoo kuwanwankù makùu yè pòmму.

16 Fè ã ã í ndake fē bí kpéi,
dè keté ke bá ndò nfeè ì te.
Fè ã ã í nyĩèkù fè bo òumè detetirè.

17 Mí nKuyie n yí fè pā meciì,
n yí fè duó meyèmmè.

18 Kè fè mē nyitè ke coké,
fè bá mbòti o sãndèètì nè o sãntè be kpɛti.

19 Fóò duó ntesãntè muwērímū
ke dàtínné te fòní dibùà?

20 Fóò te kè tè ã puu dicádónnì kōmaà?

Fṣṣè te kè te dabònnì yìè ke duò tikṣm̀bùḡtàà?

21 Tè ṣṣ poté yetàrè kubiriku kè diwèi ntè bomu te
wērímú kpéi,

kè tè nwetóo te dootitə̀bè kó ditīnnì.

22 Tè í yé̀ bè tu dè kufṣwaá, te bùḡtì í duò,
tè ṣṣ í nyà kukpà̀rìseú kèbotirè.

23 Kè didoò kuò nte ĩnkè,
kè mekpā̀mbii nkó kupié tu níéé.

24 Kè tè pùtinè muwērímú ke fimmú mecā̀,
kè ditā̀teheù kuó ntè báá na kécómmú.

25 Kè ditā̀teheù kuó ntè dò: Toò!

Kénkpá̀ ke díetiri kékèè mudoò kó kunú,
nè behā̀ā̀p̀̀nkperíbè péikomè nè mudoò kó ku-
toweku.

26 Fṣṣè kó mecii nhṣ nte kè fetúúfèe pĩnte fe fèti

kécuó nkubakù cā̀nku bíékè ke bo yè tifèti pà̀ntàà?

27 Fṣṣè ṣṣ duó ndinù kè fèe eitàà?

Fṣṣè ṣ nte kè fèe deke yetàrè yómmè ke ceé nfe yĩéntàà?

28 Fè ā̀ yepèrè ĩnkè nke, fè wentí yepèrè yómmè mme,
yepèrè yómmè meè tu fe kó tecḕkpetè.

29 Fè ṣ nke mboní kēpaaté fe dii,

fè ṣ mboní dèdétirè nde kényà fè bo di mù.

30 Fetúúfè bí yḡ mme yĩ mme,

dəcírè borè fè ṣ ndé mbo.

40

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Isəbu ke dò:

2 Fṣ nwèè dó mí muwērímú mumə̀u yiè nnè fṣ ntí
nenni a mə̀ke ònti ke bo béi?

Fṣ nwèè séi m mí nKuyie nhònti bo a bo n ténné ti?

3 Kè Isəbu ténné ti Yiè nKuyie nke dò:

kè di kpèrè mambii mpirí ke pirí.

¹⁸ Kè di kũḥ dònne disəwũḥ kó imátideí,
kè di cĩntíi dò nyimátìkpāntíi.

¹⁹ Mí nKuyie n dḥḥ dè deməu miεke, m mènke né di
ndḥḥ,

mí nwèè di dḥḥ mí di duó ndisiè.

²⁰ Yətārè ĩnkè nke di waàmmè di diiti
tiwanwantì sḥnti timəu kpèiti dè.

²¹ Di dəu tifāpèùti miεke nke, kukó nkó tipèntì
miεke,

dèè dò nkupúú meniε mborè.

²² Di ḥ ndíéké tifāpèùti déè mme,

kè kukó nkó tipùḥntì di fité.

²³ Bá kè kukó ndó kùu ta kériε, di í yĩkù,

kè meniε mpũḥ nke puotì di nùu di mbúútóo.

²⁴ We mbo dáátí ké di wetínko ké di pĩ,

kékeuté di yèi?

Femùḥfè kó medonnimè

²⁵ Bè pĩmmu femùḥfè kuyĩmpiennà?

Dekḥkḥrè bo kũḥ fe nóndenká?

²⁶ A bo tḥnné fekḥtífè femùḥfè yèi?

Dekḥkḥrè bo duute fe baad?

²⁷ Fèè bo da bámmá?

Fèè bo nda náánnè diyḥḥnnà?

²⁸ Fèè bo da dḥúnnè dinùu mari kè dḥ:

M bo ntú a kóo tḥnti n fḥmmu muməu miεka?

²⁹ A bo nfè kpèitinè bè kpèitinèmè tenḥtà?

A bo fè pitínné kàa bí initipòì nfè kpèitinà?

³⁰ Beyĩmpĩmbè bo fè dəu nkénfiitaa?

Bepotambè bo fè posìrì káfítá?

31 Mεpembii mbo fũũkú fε k̀̀nkàà?
Mεkpāmbii mbo ta fε yuuà?

32 Ń́ó nha ǹ̀utε fε ĩnkε k̀̀nd̀̀o nha fε d̀̀nε dikp̀̀nni,
k̀̀a borε ỳ̀ε nε a bo mbomε!

41

1 We nyεmmε bo ò p̃ k̀̀ò d̀̀ ò bo fε na?
A bo fε ỳ̀mε máà s̀̀nnεmu k̀̀ kufōwáa n da autε k̀̀a
do.

2 We mbo ỳ̀ o k̀̀mb̀̀dεu kε fε ẁ̀ntε?
We nnε bo dáátí kε m baao mí nKuyie?

3 We nni mp̀̀ntε o kperε kε ñ d̀̀ nk̀̀ò yietí?
D̀̀ε k̀̀ dim̀̀a bo ketenkε ĩnkε m̀̀i dε te.

4 N yóo w̃ε k̀̀b́́i nfεm̀̀d̃fε fenfε kṕ́i nke,
M mu nnε í ǹ̀kε fε t̀̀òti k̀̀ muw̃rímú kṕ́i,
fε k̀̀nti p̀̀itε ke wennimu.

5 We mbo dátε fε yà̀b̀̀r̀̀i dε ì̀̀kε bíé̀̀kε?
We mbo ta fε ỳ̀i saku?

6 We mbo kpeté fε ǹ̀ù k̀̀ dic̀̀u?
Fεnimb̀̀b̀̀rε f́́íkú dε dε duò tik̀̀mb̀̀d̀̀ti nti.

7 Kε tid̀̀p̀̀iti k̀̀ inaú d̀̀kε fε ĩnkε,
ke tau ke d̀̀ mb̀̀ ti w̃nnε ke uté.

8 Bá k̀̀ kε k̀̀ k̀̀a nkutεk̀̀,
muyaá nyí p̃nk̀̀ ti cuokε.

9 Kε ti w̃ nke taunε tit̀̀b̀̀,
ke p̃ ntit̀̀b̀̀ teii bá ke í d̀̀ nk̀̀na ḱ́yate.

10 Kε fε c̃ε mmuh̃á ñt̃́́t̃́́,
kε fε ẁ̀nt́́ń́i dε nd̀̀ ndiyiε bo ke yetiní,

11 Kε muh̃á mḿ́inní fε ǹ̀ù miεke,
kε ih̃á̀̀p̀̀m̀̀p̀̀ŕ́i ỳ̀ení.

12 Kè kuyukú yìèní fè wũḏ,
kè dò ntekũmbotè ɔḏ fānte kè kùù yukú nýiè.

13 Kè fè wei yekũḏ ncóuté,
kè muhãá nyènní fè nùù miεke.

14 Kè muwērímú bo fè fǒníní miεke,
kè wèè fè yà kufḵwaá nhò auté.

15 Kè fè kǎntì wēínè titɔbè teii,
kè kpeínì bá kè í dò nkénampε.

16 Fè í dé dēmarè,
dēmarè báá na kè fè yòkùnnε.

17 Kè fè iténí kufḵwaá mpĩ nyedakperè,
ké yè auté kè yè ncokù kè sərì.

18 Kukpàriseú í fè fũũku,
dikpǎnnì nè disiè mεè máà ndi.

19 Fè borè timátì dǎnnè timútì nti,
fè borè disəwũḏ nè kudəú kùù dùrì dè í cáá.

20 Fè í cokù kupie,
yeditifántárè dò ntimútì nti fè borè.

21 Didùrì í duò fè kǎmbùòtì,
kè dikpǎnnì fũnte fè ɔ ndi daúmu.

22 Fè pəutì cùóké sikãũ nsi mεyómmè kpesi,
kè fè kèté dè ndò mbè dǎtenè dinaakãã.

23 Kè fè do dibinni dì fǎntemu tekũmbotè kǎmε,
kè kubĩngu nku kùu kutirè kéndò mbè tùò nti-
húúntì.

24 Kè fè pēēté dè dèè dəúnko kuhãawenniku,
kè difǎtirì cūmpuri dontenè tiyùpéitì.

25 Kεtenkè ĩnkè òmòù í fè baké,
bè fè dǎò nè fè kǎmbùò ndi.

26 Bá dèè deu fè ð nwetóomu,
fèè baké tiwanwantì timəu dikpràà mieke.

42

Isəbu bantémè ò í túmè òmòu

¹ Kè Isəbuu ténne ti Yiè nKuyie nke dò:

² M bantému ke dò nha nə ndeməu,
n yému tìmatì í bomè a yĩékú tì.

³ A naatimu a béimmè ke tú:
Wenninwe de yiè nwèè da sei?

De yiè nyí bantému,

n do náá ntì pèéte tìnti n wērímú, bá n yí yé.

⁴ A do n náámmu ke tú n da kénté,
kàa mòke tìmatì ke bo m beke, kè n tì nda ténne.

⁵ Bè do n nàkému a kpéí,
di mmònni ndi n né da yàmè nè n nònfè.

⁶ Dèè te kè n yie n caàrimè ke dèmmu,
kè n yèmmè cààrè kè n kàri mutáá nnè mutápei nde
ĩnkè.

TI YIE NKUYIE NWETE KE ÍIMME ISƏBU

⁷ Ti Yiè nKuyie nnàkénè Isəbu dìi m̀nni kédeè,
kébéinnè Edifasi Tema a eì kou ke dò: M mieke di
yèmu f̀ nnè a népobè bedé, di í nàké n kpéí kè dè
siè n kóo t̀nti Isəbu d̀òmè.

⁸ Di mmònni, di waá nyenaadakè yèyiekè nè
yepedakè yèyiekè, ke s̀nkénè n kóo t̀nti Isəbu ké yè
nni nféuté kétuə. N kóo t̀nti Isəbu n dó wè bo m
bántè di kpéí, bá m báá di d̀ò n do dò nké di d̀òmè.
Di í nàké n kpeti kè dè siè n kóo t̀nti Isəbu d̀òmè.

⁹ Μερὸμμε κὲ Edifasi Temaα εἰ kou nὲ Bididaα Suaα εἰ kou nὲ Sofaa Naamaα εἰ kou bὲ kàtemὲ κέδωò ti Yiè nKuyie mbὲ nàké tì. Kὲ ti Yiè nKuyie ncəutέ Isəbu báammu.

¹⁰ Isəbu bàntè memme Kuyie nkè kùu wēte kóò cònné o fōtìrì, kóò tḗnné o kpàtì kὲ dèe nṵ́ nkuce mèdémè démè.

¹¹ Isəbu tebiì siməu nὲ o tābè nὲ o népobè bèè do ò yé nὲ dimənnì kὲ bè nkərìní koò dṵ́. Kὲ bè nwē nke yo nho cī̀tè kὲ bè ò totírínè o sémmè koò bàà meyi Kuyie nhò bəntέ mè kpéí. Kὲ bè nhò pāā mbá wè mèdí́tìbii mèmáà nὲ mesəə nkó mumámáá.

¹² Kὲ ti Yiè nKuyie ndəò Isəbu mesàà nho we yesənye miεε, kὲ dèe pḗtè ò dèèni yè. Kòo məote ipe tekəupírípítè nὲ sikəupísìnàà (14000), yòyóbè sikəupísikuò (6000), inààke ìdèí ìdèí tekəupírítè (1000), sāmmarímúbè tekəupírípítè (10000).

¹³ Ke múnkeε məote ibí benitidaabè bèyiekè, benitipòbè bètāāti,

¹⁴ kòo yú denitipobire deketirè ke dṵ́: Yemima (dèè tu tenónkpetε), ke yú dedérè ke dṵ́: Kesia (dèè tu kànnédì kó mupóó), ke yú detāānnè ke dṵ́: Kedenni-Apuki (dèè tu tenənfāntε).

¹⁵ Be kó ketenkè keməu miεε onitipòkù mṵ́ do í wenni ke tū̀ðke Isəbu kó besapàmbè kὲ be ciceε bè wēnné bεmbe nὲ be tābè ké bè toté bè dò nkétiekε dè.

¹⁶ De kó difənkúò kὲ Isəbuu səotέ kénfòu ke dṵ́ yebie ntekəutè nὲ sipísìnàà (140), keyà o bí nὲ o yaàbí, nὲ o yaàbí kó ibí,

¹⁷ ké nyóó kú ke kòtè mesàà nke tū̀ðke o yiè.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16